

2006 sausio 18
Nr. 1

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežiaus žinia 2006 m. Pasaulinės ligonių dienos proga	2
Popiežiaus Benedikto XVI Kalėdų nakties Mišių homilija	3
Popiežiaus Benedikto XVI <i>Urbi et orbi</i> žinia 2005 m. Kalėdų proga	4
Popiežiaus Benedikto XVI pamokslas per šv. Mišias Viešpaties Apsireiškimo iškilmės dieną Šv. Petro katedroje	5
Popiežiaus Benedikto XVI kalba prie Šventojo Sosto akredituotų diplomatų korpusui	6
„Tik tas, kuris klausosi Dievo žodžio, galės jį ir skelbti“	9
Evangelijos skelbiamas žmogaus kilnumas prieinamas ir proto pažinimui	9

Lietuvos Vyskupų Konferencija

Pranešimas dėl ataskaitų už gautą paramą teikimo	11
Pranešimas dėl dvasininkų ir vienuolių socialinio draudimo	11

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininko Kauno arkivyskupo Sigitos Tamkevičiaus kalba LR Seime 2006 m. sausio 13 d. Tėvynės meilė ir Sausio 13-oji	12
Trijų Karalių iškilmė Vilniuje	13
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	13
Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas	14

Homilijos

ATĖJO METAS 3 eilinis sekmadienis (B)	19
NETYROJI DVASIA 4 eilinis sekmadienis (B)	20
JĖZAUS STEBUKLAI 5 eilinis sekmadienis (B)	21

Bažnyčia pasaulyje

Popiežiaus metų apžvalga	22
Popiežius ragina ryžtingiau siekti taikos	23

Papilio 5
LT-44275 Kaunas
Lietuva
Telefonai
323853
322776
Telefaksas
323853
el. paštas lkbic@lcn.lt
www.lcn.lt/bzinios

Popiežiaus žinia 2006 m. Pasaulinės ligonių dienos proga

Brangūs broliai ir seserys,

2006 metų vasario 11-ąją, Lurdo Švenčiausiosios Mergelės liturginio atminimo dieną, bus minima 14-oji Pasaulinė ligonių diena. Pastaraisiais metais ši diena buvo švenčiama Mvolyé Marijos šventovėje Jaundėje, ir šia proga tikintieji bei jų ganytojai viso Afrikos žemyno vardu iš naujo patvirtino savo pastoracinį išipareigojimą ligonių atžvilgiu. Artimiausia diena vyks Adelaidėje, Australijoje, o šventinius įvykius vainikuos Eucharistijos šventimas katedroje, dedikuotoje šv. Pranciškui Ksaverui, nenuilstamam Rytų tautų misionieriui.

Šia proga Bažnyčia ketina su ypatingu rūpestingumu palinkti prie kenčiančiųjų, atkreipdama viešuomenės dėmesį į problemas, susijusias su proto sutrikimu, šiandien kamuojančiu penktadalį žmonijos ir esančiu tikru bei autentišku socialinės sveikatos apsaugos reiškiniumi. Prisimindamas dėmesį, kurį šiam kasmetiniam įvykiui skirdavo mano garbingasis pirmtakas Jonas Paulius II, ir aš, brangūs broliai ir seserys, norėčiau dvasiškai dalyvauti Pasaulinėje ligonių dienoje, kad stabtelėjęs kartu su jos dalyviais apmąstyčiau protiškai neįgaliųjų padėtį pasaulyje ir paakindčiau Bažnyčios bendruomenės išipareigoti liudyti Viešpaties švelnų gailestingumą jiems.

Daugelyje šalių šiuo klausimu dar nėra jokių įstatymų, o kitose psichinės sveikatos atžvilgiu trūksta aiškiai apibrėžtos politikos. Taip pat pastebėtina, kad daugelyje pasaulio sričių besitęsiantys ginkluoti konfliktai, baisių gamtos katastrofų seka ir terorizmo paplitimas ne tik sąlygojo šokiruojančią daugybę mirčių, bet ir nemenkam skaičiui išgyvenusiųjų sukėlė psichinių traumų, po kurių nelengva atsigauti. Be to, specialistai pripažįsta, kad naujų protinio sutrikimo formų pasirodymo ekonomiškai stipriose šalyse priežastis gali būti neigiamas moralinių vertybių krizės poveikis. Tai didina vienišumo jausmą, ardo ir net pakerta tradicines, pradedant šeimos institucija, socialinio audinio formas bei į paribį išstumia ligonius, pirmiausia protiškai neįgaliuosius, kurie dažnai laikomi našta šeimai ir visuomenei. Čia norėčiau padėkoti visiems įvairiais būdais bei lygmenimis besidarbuojantiems, kad solidarumo dvasia nesunyktų ir žmonės, vadovaudamiesi žmogiškumo bei Evangelijos idealais ir principais, nesiliautų globoję tokių savo brolių ir seserų.

Remiu visų siekiančiųjų laiduoti, kad protiškai neįgaliesiems būtų prieinama jiems būtina priežiūra, pastangas. Deja, daug kur pasaulyje paslaugų šiems ligoniams stokoja, jos yra nepakankamos arba nykstančios. Socialinė aplinka protiškai neįgaliuosius su jų ribotumais ne visados priima, tad ir dėl šios priežasties sunku surasti jų labai reikiamų žmogiškųjų bei finansinių išteklių. Siekiant šio sektoriaus darbuotojams suteikti galimybę veiksmingiau padėti šiems ligoniams bei jų šeimoms, kurios savo išgalėmis neįstengtų tinkamai prižiūrėti negalios ištikėtų giminaičių, būtina geriau sustyguoti *tinkamo gydymo ir jautrumo tokiam sutrikimui* tandemą. Artimiausia Pasaulinė ligonių diena yra puiki proga išreikšti solidarumą šeimoms, turinčioms jų priežiūros reikalingų protiškai neįgalių narių.

Dabar norėčiau pats tiesiai kreiptis į jus, brangūs negalios slegiami broliai ir seserys, bei kviesti savo kančią kartu su Kristumi aukoti Tėvui, būnant tikriems, jog kiekvienas nuolankiai priimamas išbandymas yra pagirtinas ir pelno Dievo palankumą visai žmonijai. Džiaugiuosi tais, kurie jums padeda bei jums rūpinasi gyvenamuosiuose centruose, dienos klinikose ir diagnostikos bei gydymo įstaigose, ir raginu juos stengtis laiduoti, kad tiems, kuriems to reikia, niekada netrūktų kiekvienam žmogui būdingą orumą gerbiančios medicininės, socialinės ir pastoracinės paramos.

Puikiai suvokdama savo pašaukimą rodyti Kristaus meilę ir rūpestį jų trokštantiesiems kenčiantiems, Bažnyčia, pirmiausia per kapelionus, nepaliaus siūliusi jums savo pagalbos. Pastoraciniams darbuotojams ir savanorių sąjungoms bei organizacijoms patikiu užduotį konkrečiomis formomis bei iniciatyvomis palaikyti šeimas, turinčias jų priežiūros reikalingų protiškai neįgalių narių, jų atžvilgiu vildamasis, jog tvirtės bei plis svetingumo ir dalijimosi kultūra, – taip pat ir dėl tinkamų įstatymų bei sveikatos apsaugos programų, numatančių pakankamus išteklius jų konkrečiam taikymui. Lygiai toks pat neatidėliotinas yra tokiame subtiliame visuomenės sektoriuje besidarbuojančio personalo ugdymas bei lavinimas. Kiekvienas krikščionis pagal savo savitą užduotį bei atsakomybę pašauktas prisidėti, kad šių mūsų brolių ir seserų orumas būtų pripažįstamas, gerbiamas ir skatinamas.

Duc in altum! Šį Petru ir apaštalams skirtą Kristaus kvietimą adresuoju Bažnyčios bendruomenėms visame pasaulyje ir ypač tiems, kurie tarnauja ligoniams, idant, padedami Marijos *Salus infirmorum*, jie liudytų Dievo gerumą bei tėvišką rūpinimąsi. Tegu Švenčiausioji Mergelė paguodžia ištiktuosius negalios ir palaiko tuos, kurie, kaip gerasis samarietis, stengiasi palengvinti jų fizines ir dvasines žaizdas! Patikindamas, jog visi esate prisime-nami mano maldose, mielai teikiu visiems savo palaiminimą.

Vatikanas, 2005 m. gruodžio 8 d.

BENEDIKTAS XVI

Popiežiaus Benedikto XVI Kalėdų nakties Mišių homilija

„Tu esi mano sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau“. Šiais antrosios psalmės žodžiais Bažnyčia pradeda Kalėdų vigilijos Mišias, kuriomis švenčiame mūsų Atpirkėjo Jėzaus Kristaus gimimą Betliejaus tvartelyje. Ši psalmė kadaise priklausė Judo karalių karūnavimo apeigoms. Izraelio tauta dėl savo išrinktumo ypatingu būdu suvokė esanti Dievo išūnyta. Panašiai kaip karalius būdavo tautos įsmejinimas, jo karūnavimą tauta išgyvendavo kaip iškilmingą Dievo išūnijimo aktą, kuriuo karalius būdavo įvedamas į patį Dievo slėpinį. Betliejaus naktį šie žodžiai, labiau reiškę viltį negu dabarties tikrovę, įgavo naują ir netikėtą reikšmę. Ėdžiose gulinčis Kūdikis yra iš tikrųjų Dievo Sūnus. Dievas nėra amžina vienatvė, bet veikia meilės ir tarpusavio dovanojimosi ciklas, jis Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia.

Maža to, Jėzuje Kristuje, Dievo Sūnuje, pats Dievas tapo žmogumi. Jam Tėvas sako: „Tu esi mano sūnus“. Amžinai besitęsianti Dievo šiandiena nusileido į prabėgančią pasaulio šiandieną ir iškėlė mūsų momentinę šiandieną į amžiną Dievo šiandieną. Dievas yra toks didis, kad gali tapti mažas. Dievas yra toks galingas, kad gali pasidaryti pažeidžiamas ir ateiti pas mus kaip negebantis apsiginti kūdikis, kad mes galėtume jį mylėti. Dievas yra toks geras, kad gali atsakyti savo dieviškojo spindesio ir nužengti į tvartą, kad galėtume jį rasti ir kad jo gerumas galėtų mus paliesti, kad jis galėtų mums atsiduoti ir tęsti savo darbą per mus. Tai yra Kalėdos: „Tu esi mano sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau“.

Dievas tapo vienu iš mūsų, kad galėtume būti su juo ir tapti tokie kaip jis. Kaip ženklą jis pasirinko ėdžiose gulintį Kūdikį: toks yra Dievas. Tokiu būdu mes jį pažįstame. Kiekviename kūdikyje kažkiek yra to šiandienos spindėjimo, Dievo, kurį turėtume mylėti ir kuriam turėtume paklusti, artumo, – tai spindi kiekviename vaike, net dar negimusiam.

Išiklausykime į šios šventos Nakties liturgijos kitą frazę, paimtą iš pranašo Izaijo knygos: „Tauta, gyvenusi tamsoje, išvydo didžią šviesą“ (Iz 9, 1). Žodis „šviesa“ persmelkia visą šios nakties Mišių liturgiją. Šį žodį aptinkame ištraukoje iš šv. Pauliaus laiško Titui: „Išganingoji Dievo malonė pasirodė visiems žmonėms“ (2, 11). Žodis „pasirodė“ graikų kalboje nusako tą patį dalyką, kuris hebrajiškai išreiškiamas žodžiais „šviesa nušvito“: šis „pasirodymas“ – „epifanija“ yra Dievo šviesos nušvitimas pasaulyje, kupiname tamsos ir neišspręstų problemų. Po to Evangelijoje pasakojama, kad Viešpaties šviesa pasirodė piemenims ir „nutvieskė juos“ (Lk 2, 9). Kur tik pasirodo Dievo šlovė, pasaulyje pasklinda šviesa. Šventasis Jonas mums sako, kad „Dievas yra šviesa ir jame nėra jokios tamsybės“ (1 Jn 1, 5). Šviesa yra gyvybės šaltinis.

Tačiau pirmiausia šviesa reiškia pažinimą; ji reiškia tiesą kaip priešpriešą melo ir nežinojimo tamsybei. Šviesa duoda mums gyvybę, parodo kelią. Šviesa, būdama šilumos šaltinis, taip pat reiškia ir meilę. Ten, kur yra meilė, pasaulyje sklinda šviesa; kur neapykanta, pasaulis skendi tamsybėje. Betliejaus tvarte pasirodė didi šviesa, kurios pasaulis laukė. Tvarte gulintiame kūdikyje Dievas parodė savo šlovę – šlovę meilės, kuri apiplėšia save, kad galėtų vesti mus meilės keliu. Betliejaus šviesa niekuomet nebuvo užgesusi. Per visus amžius ji spindėjo žmonėms „nutvieskdama juos“.

Kur žmonės įtikėjo tuo Kūdikiu, ten pasklido ir artimo meilė – meilė kitiems, meilingas rūpinimasis silpnaisiais ir kenčiančiaisiais, atleidimo malonė. Iš Betliejaus šviesos, meilės ir tiesos srautas trykšta per šimtmečius. Žvelgdami į šventuosius – nuo Pauliaus ir Augustino iki Pranciškaus ir Dominyko, nuo Pranciškaus Ksavero ir Teresės Avilietės iki Kalkutos Motinos Teresės – matome šį gerumo srautą, šį šviesos taką vis iš naujo ižiebiamą Betliejaus slėpiniu, Kūdikiu tapusio Dievo. Šiame Kūdikyje Dievas pasitiko šio pasaulio smurtą savo gerumu. Jis kviečia mus sekti tuo Kūdikiu.

Drauge su Kalėdų egle mūsų bičiuliai iš Austrijos taip pat atnešė Betliejuje uždegtą ugnį, kuri turėtų byloti, kad tikras Kalėdų slėpinys yra vidinė šviesa, spinduliuojanti iš šio Kūdikio. Tegu ši vidinė šviesa sklinda į mus ir uždega mūsų širdyse Dievo gerumo liepsnelę. Savo meile visi neškime į pasaulį šviesą! Neleiskime, kad šią liepsną užgesintų šalti mūsų laikų vėjai! Ištikimai saugokime ją ir perduokime kitiems! Šią naktį žvelgdami į Betliejų ypač melskimės už mūsų Atpirkėjo gimimo vietą ir už žmones, kurie ten gyvena ir kenčia. Norime melstis už taiką Šventojoje Žemėje: „Viešpatie, pažvelk į tą žemės kampeį, savo tėviškę, kuri yra tau tokia brangi! Tegu tavo šviesa ten nušvinta! Tegu ji pažįsta taiką!“

Žodis „ramybė“ yra mums trečia gairė šios šventos Nakties liturgijai. Izaijo išpranašautasis kūdikis vadinamas „Ramybės Kunigaikščiu“. Apie jo karalystę sakoma, kad tai bus „begalinė taika“. Evangelijoje piemenys išgirsta žinią: „Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė“. Anksčiau buvo įprasta sakyti „geros valios žmonėms“. Šiandien sakome: „Dievo mylimiems žmonėms“. Ką reiškia šis pokytis? Ar gera valia nebėra svarbi? Verčiau paklaustume: kas yra Dievo mylimieji ir kodėl jis juos myli? Ar Dievas yra šališkas? Ar jis myli tik kai kuriuos žmones, o kitus palieka savo valiai?

Evangelija atsako į šiuos klausimus nurodydama kelis konkrečius Dievo mylimus žmones: Mariją, Juozapą, Elzbietą, Zachariją, Simeoną ir Oną. Tačiau yra dar dvi grupės žmonių: piemenys ir išminčiai iš Rytų. Šią naktį pažvelkime į piemenis. Kas jie buvo? Tuometiniame pasaulyje piemenis niekindavo. Juos laikė nepatikimais, jie net neturėjo teisės liudyti teismuose. O kas gi jie buvo iš tikrųjų? Piemenys nebuvo dideli šventieji, jei šia sąvo-

ka apibūdiname žmones, pasižyminčius didvyriškomis dorybėmis. Tai buvo paprastos sielos. Evangelija atskleidžia vieną bruožą, kuris vėliau, Jėzaus žodžiais, įgis ypatingos svarbos. Tai buvo budrus žmonės. Ir tas matyti pirmiausia išoriškai: jie saugojo savo kaimenę naktį. Tačiau tai buvo tiesa ir gilesne prasme. Piemenys buvo pasirengę priimti Dievo žodį. Jų gyvenimas nebuvo uždaras, jų širdys buvo atviros. Tam tikru būdu savo širdies gelmėje jie jo laukė.

Jų budrumas reiškė pasirengimą klausyti ir vykti. Jie laukė šviesos, kuri parodytų jiems kelią. Tai yra Dievui svarbus dalykas. Jis myli kiekvieną, nes kiekvienas yra jo kūrinys. Tačiau kai kurie žmonės uždarė savo širdis; nėra durų, pro kurias galėtų įeiti Dievo meilė. Jie mano, kad jiems Dievo nereikia, jie jo nenori. Kiti, kurie moralės požiūriu gal ne mažiau nuodėmingi, išgyvena dėl to bent tam tikrą kančią. Jie laukia Dievo. Jie suvokia, kad jiems reikia jo gerumo, net jei jie aiškiai nesuvokia, ką tai reiškia. Dievo šviesa gali įžengti į jų laukiančias širdis, o drauge ir Dievo ramybė. Dievas ieško žmonių, galinčių būti jo ramybės indais ir skleidėjais. Melskimės, kad jis nerastų mūsų širdžių uždarytų. Šiandienos pasaulyje siekime būti aktyvūs jo taikos nešėjai.

Tarp krikščionių žodis „ramybė“ įgavo ypatingą reikšmę: taip vadinama Eucharistija. Eucharistijoje yra Kristaus ramybė. Ten, kur švenčiama Eucharistija, pasaulyje pasklinda ramybės saitai. Bendruomenės, susibūrusios apie Eucharistiją, sudaro ramybės karalystę, plačią kaip pats pasaulis. Švėsdami Eucharistiją atsirandame Betliejuje, „Duonos namuose“. Kristus atsiduoda mums ir tuo būdu duoda mums savo ramybę. Jis duoda mums ją, kad turėtume ramybės šviesą ir duotume ją kitiems. Jis duoda ją mums, kad galėtume tapti taikos kūrėjais ir statytojais pasaulyje. Taigi mes meldžiamės: Viešpatie, įvykdyk savo pažadą! Leisk gimti taikai ten, kur yra konfliktai! Leisk atsirasti meilei ten, kur yra neapykanta! Leisk nušvisti šviesai, kur plyti tamsa! Padaryk mus savo ramybės nešėjais! Amen.

Popiežiaus Benedikto XVI *Urbi et orbi* žinia 2005 m. Kalėdų proga

„Skelbiu jums didį džiaugsmą... Šiandien Dovydo mieste jums gimė Išganytojas. Jis yra Viešpats Mesijas“ (Lk 2, 10–11). Šią naktį klausydamiesi piemenims tartų angelo žodžių vėl pajutome nuotaiką tos Betliejaus šventosios Nakties, kurią Dievo Sūnus tapo žmogumi ir gimęs varganame tvartelyje apsigyveno tarp mūsų. Šią iškilmingą dieną vėl skamba angelo skelbimas, ir mus, trečiojo tūkstantmečio žmones, raginantis priimti Išganytoją. Tenebijo šiuolaikinė žmonija išsileisti jį į savo namus, miestus, valstybes ir į kiekvieną žemės kampe! Neseniai pasibaigusiame tūkstantmetyje ir ypač pas-

taraisiais amžiais įvyko didžiulė technikos ir mokslo pažanga; šiandien turime didžiulius medžiaginius išteklius. Tačiau jei technologijų eros žmogus pasiduos dvasinei atrofijai ir širdies tuštumai, jam gresia pavojus tapti savo proto laimėjimų ir savo veiklos galimybių auka. Dėl to labai svarbu, kad jis atvertų savo protą ir širdį Kristaus Gimimui – išganymo įvykiui, kuris gali gražinti viltį kiekvieno žmogaus gyvenimui.

„Pabusk, žmogau, nes tau Dievas tapo žmogumi“ (šv. Augustinas. *Sermo*, 185). Pabusk, trečiojo tūkstantmečio žmogau! Kalėdų dieną Visagalis tampa kūdikiu ir prašo tavo pagalbos ir globos. Jo, kaip Dievo, buvimo būdas kelia iššūkį mūsų žmogiškajam buvimui; jo beldimasis į mūsų duris reikalauja atsakymo; reikalauja mūsų laisvo apsisprendimo; reikalauja, kad keistume savo santykį su gyvenimu ir jo sampratą. Modernieji laikai dažnai vaizduojami kaip pabudimas iš proto snaudulio, kaipėjimas iš tamsybių į žmonijos šviesą. Tačiau be Kristaus vien proto šviesos nepakanka žmogui ir pasauliui apšviesti. Todėl Kalėdų dieną skambantys Evangelijos žodžiai – „*Buvo tikroji šviesa, kuri apšviečia kiekvieną žmogų*“ (Jn 1, 9) – aidi kaip išganymo skelbimas visiems žmonėms. „Žmogaus slėpinys tikrai nepaaiškėja niekur kitur, tik išikūnijusio Žodžio slėpinyje“ (*Gaudium et spes*, 22). Bažnyčia nepaliaudama kartoja šią vilties žinią, kurią priminė prieš keturis dešimtmečius pasibaigęs Vatikano II Susirinkimas.

Šiuolaikini žmogau, subrendęs, bet kartais toks neišmintingas ir silpnavali, leisk, kad Betliejaus Kūdikis tave paimtų už rankos; nebijok, pasitikėk juo! Gaivinanti Jo šviesos jėga duoda tau drąsos darbuotis kuriant naują pasaulio tvarką, pagrįstą teisingais etikos ir ekonomikos santykiais. Jo meilė tevadovauja tautoms ir tepadedą joms suprasti, jog visi esame „šeima“, pašaukta kurti pasitikėjimo ir tarpusavio pagalbos santykius. Susivienijusi žmonija galės susidoroti su daugybe nerimą keliančių šio meto problemų: nuo terorizmo pavojaus iki žeminančio skurdo, kuriame gyvena milijonai žmonių; nuo ginklų platinimo iki didžiųjų epidemijų ar gamtos niokojimo, dėl kurio gresia pavojus žmonijos ateičiai.

Dievas, kuris mylėdamas žmogų tapo žmogumi, tepadedą visiems, kas siekia taikos ir integralios plėtros Afrikoje, kas priešinasi brolių žudiškiems karams, idant sustiprėtų dabartinės dar trapios politinės permainos, idant būtų apgintos pagrindinės teisės žmonių, kenčiančių dėl tragiškų humanitarinių situacijų, kaip Darfure ir kitose Vidurio Afrikos srityse. Tepaskatina Lotynų Amerikos tautas gyventi taikoje ir santarvėje. Teįkvėpia drąsos geros valios žmonėms, kurie darbuojasi Šventojoje Žemėje, Irake ir Libane, kur netrūksta vilties ženklų, tačiau jie dar turi būti patvirtinti pagarbos ir išminties įkvėptais darbais; testiprina dialogą Korėjos pusiasalyje ir kitose Azijos šalyse, kad įveikus pavojingą susipriešinimą bičiulystės dvasia būtų pasiekti taikūs sprendimai, kurių taip laukia vietiniai gyventojai.

Kalėdų dieną mūsų siela atsiveria vilčiai, kontempliuoja dievišką garbę, paslėptą suvystyto vystyklais ir paguldyto ėdžiose Kūdikių skurde: jis yra visatos Kūrėjas, tapęs bejėgiu kūdikiu! Priimti šį paradoksą, šį Kalėdų paradoksą, reiškia atrasti Tiesą, kuri išlaisvina, atrasti Meilę, kuri perkeičia būti. Betliejaus Naktį Išganytojas tapo vienu iš mūsų, kad keliautų su mumis pavojingais istorijos keliais. Priimkime jo ištiestą ranką: jo ranka nenori nieko iš mūsų atimti, ji nori tik duoti.

Kartu su piemenimis įeiname į Betliejaus tvartelį. Mus pasitinka stebuklingo gimimo liudininkės Marijos meilės kupinas žvilgsnis. Tepadedu ji mums džiugiai išgyventi Kalėdas; teišmoko mus širdyse saugoti Dievo, kuris dėl mūsų tapo žmogumi, slėpinį. Teskatina liudyti pasauliui jo tiesą, meilę ir taiką.

Popiežiaus Benedikto XVI pamokslas per šv. Mišias Viešpaties Apsireiškimo iškilmės dieną šv. Petro katedroje

2003 01 06

Brangūs broliai ir seserys!

Šviesa, suspindusi Kalėdų naktį ir nušvietusi Betliejaus grotą, kur Marija, Juozapas ir piemenys tylėdami garbino [gimusį Jėzų], šiandien sušvinta bei apsireiškia visiems žmonėms. Viešpaties Apsireiškimas yra šviesos slėpinys, simboliškai išreiškiamas pirma išminčių traukiančia žvaigžde. Tikrasis šviesos šaltinis, „šviesa iš aukštybių“ (Lk 1, 78), yra vienintelis Kristus. Kalėdų slėpinyje Kristaus spindesys krinta ant visos žemės ir sklinda tarsi koncentriniais ratais. Pirmiausia jis apgaubia šventąją šeimą iš Nazareto: Mergelė Marija ir Juozapas apšviečiami kūdikėlio Jėzaus dieviškojo buvimo. Atpirkėjo šviesa tada pasirodo Betliejaus piemenims, kurie, išgirdę angelo žinią, skuba prie grotos, kur atranda jiems išpranašautą „ženklą“ – kūdikį „suvystytą vystyklais ir paguldytą ėdžiose“ (Lk 2, 12). Kartu su Marija ir Juozapu piemenys išreiškia Izraelio tautos „likutį“, vargdienius, „anavim“, kuriems skelbiama Geroji Naujiena. Galiausiai Kristaus spindulys pasiekia ir šventuosius tris karalius. Jie atstovauja pagonių tautoms. Šešėlyje lieka tik galingųjų rūmai Jeruzalėje. Ten apie Mesijo gimimą paradoksaliai praneša būtent išminčiai, ir ta naujiena sukelia ne džiaugsmą, bet baimę ir priešišumą. Dievo planas yra slėpinys: „Atėjo šviesa į pasaulį, bet žmonės labiau mylėjo tamsą, nes jų darbai buvo piktai“ (Jn 3, 19).

Bet kas yra ši šviesa? Ar tai tik išpūdinga metafora, o gal šis įvaizdis atitinka tikrovę? Apaštalas Jonas savo pirmajame laiške rašo: „Dievas yra šviesa, ir jame nėra jokios tamsybės“ (1 Jn 1, 5). O vėliau jis priduria: „Dievas yra meilė“ (1 Jn 4, 16). Susieję šias abi ištaras, galime

suvokti viską geriau: šviesa, suspindinti per Kalėdas ir šiandien pasirodanti visoms tautoms, yra Dievo meilė, įgavusi pavidalą kūnu tapusio Dievo Žodžio asmenyje. Traukiami šios šviesos iš Rytų šalies atvyksta išminčiai. Tad Apsireiškimo slėpinyje šalia spinduliavimo į išorę galime išskirti traukimą į šviesos šaltinio centrą. Pastarasis atbaigia judėjimą, įrašytą jau Senojoje Sandoroje. Šios dinamikos autorius yra vienatinis trinitarinis Dievas, traukiantis prie savęs visus ir kiekvieną. Kūnu tapęs Žodžio asmuo šitaip pasirodo mums kaip visuotinio sutaukinimo bei suvienijimo principas (plg. Ef 1, 9–10). Jėzus yra galutinis istorijos tikslas, vieta, laukianti po „išėjimo“, po Dievo numatyto atpirkimo kelio, kurio viršūnė yra Jėzaus mirtis ir jo prisikėlimas. Todėl Viešpaties Apsireiškimo iškilmės liturgijoje numatytas vadinamasis „Velykų paskelbimas“: juk liturginiai metai aprėpia visą išganymo istoriją, kurios centrą sudaro „mūsų nukryžiuoto, palaidoto ir prisikėlusio Viešpaties tridienis“.

Kalėdų laikotarpiu liturgijoje dažnai pasikartoja ši 98 psalmės eilutė: „Viešpats paskelbė savo išganymą, tautoms parodė savo teisumą“ (2 eil.). Šiais žodžiais Bažnyčia norėtų pabrėžti „epifaninį“ Įsikūnijimo matmenį. Dievo Sūnaus tapimas žmogumi, jo įžengimas į istoriją yra Dievo savęs apreiškimo Izraeliui ir visoms tautoms viršūnė. Betliejaus kūdikiyje Dievas pasirodo kaip vargšas žmogus ir kaip „vergas“, tam tikra prasme jau iš anksto kaip nukryžiuotasis (plg. Fil 2, 6–8). Čia atsiduriame krikščioniškojo paradokso akivaizdoje. Bet kaip tik šis slėpiniumas sudaro iškalbingiausią Dievo „apsireiškimą“: nuolankumas, neturtas, negana to, pati Kančios gėda leidžia mums jį iš tikrųjų suvokti kaip Dievą. Sūnaus veidas tobulai apreiškia mums Tėvo veidą. Taip pat ir dėl šios priežasties Kalėdų slėpinys yra „epifanija“. Apsireiškimas trims karaliams prie Dievo plano nepriduria nieko keista, bet atskleidžia aspektą, turintį amžiną vertę ir prisiliečiantį prie šio išganymo plano esmės, būtent tai, kad „pagonys kartu su žydais yra paveldėtojai, vieno kūno nariai ir dalininkai pažado Kristuje Jėzuje per Evangeliją“ (Ef 3, 6).

Paviršutiniškam žvilgsniui Dievo ištikimybė ir jo apsireiškimas tautoms gali pasirodyti kaip du prieštaringi aspektai. Tačiau iš tikrųjų tai dvi vieno ir to paties medalo pusės. Juk, anot Rašto, Dievas apreiškia savo garbę kitoms tautoms būtent iš ištikimos savo meilės sandorai su Izraelio tauta. Palankumas ir ištikimybė (plg. Ps 88, 2 ir Ps 84, 11) yra Dievo garbės turinys ir sudaro jo „vardą“, kurį turi žinoti ir garbinti visų kalbų ir tautų žmonės. Tačiau šis „turinys“ neatskiriamas nuo „metodo“, kurį Dievas pasirinko, kad pasirodytų – tobulo ištikimybės sandorai, savo viršūnę pasiekiančiai Kristuje, metodo. Pasak senelio Simeono, kuris, Dievo įkvėptas, paima į rankas kūdikėlį Jėzų, prieš jį tėvams parodant šventykloje, mūsų Viešpats Jėzus kartu yra ir „šviesa pagonims apšviesti“, ir „tavosios Izraelio tautos garbė“ (plg. Lk 2, 32). Šviesa pagonims apšviesti – šiandienės Viešpaties Apsireiškimo iškilmės šviesa – sklinda iš Izraelio

garbės, Mesijo, kuris, kaip sakoma Rašte, gimė Dovydo mieste, vadinamame Betliejumi (plg. *Lk 2, 4*), garbės. Žvaigždžių aiškintojai iš Rytų pagarbina kuklų kūdikėlių, gulintį ant motinos rankų, nes atpažįsta jame juos vedusios dvejopos šviesos – žvaigždės ir Šventojo Rašto – šaltinį. Jie žiūri jame Judėjos karalių, Izraelio garbę ir visų tautų karalių.

Liturginiame „Viešpaties Apsireiškimo“ kontekste taip pat atsiskleidžia Bažnyčios slėpinys bei jos misijos matmuo. Bažnyčia pašaukta leisti Kristaus spindesiui sušvisti pasaulyje atspindėdama jį taip, kaip mėnulis atspindi saulės šviesą. Bažnyčioje išsipildė seni šventajam Jeruzalės miestui skirti pažadai, kuriuos jau girdėjome skaitinyje iš Izaijo knygos: „Kelkis, nušvirk! <...> Tautos ateis prie tavo šviesos ir karaliai prie tavo tekančio spindesio“ (*Iz 60, 1–3*). Tą turi atlikti Kristaus mokiniai: kadangi jie iš jo išmoko, kaip gyventi pagal palaiminimus, jie turi meilės liudijimu pas Dievą vesti visus žmones: „Tai tešviečia ir jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matytų gerus jūsų darbus ir šlovintų jūsų Tėvą danguje“ (*Mt 5, 16*). Klausydami šių Jėzaus žodžių mes, kurie esame Bažnyčios nariai, turėtume jausti visą mūsų žmogiškosios, nuodėmės paženklintos prigimties nepakankamumą. Bažnyčia – šventa, tačiau ją sudaro riboti ir klystantys vyrai ir moterys. Vienintelis Kristus gali perkeisti mūsų silpnumą ir mus visada atnaujinti dovnodamas mums Šventąją Dvasią. Jis yra tautų šviesa, „lumen gentium“, trokštanti apšviesti pasaulį per savo Bažnyčią (plg. dogminė konstitucija *Lumen gentium, 1*).

„Kaip tai įvyks?“ – klausiamo Mergelės Marijos arkan gelui Gabrieliui adresuotais žodžiais. Būtent ji, Kristaus ir Bažnyčios motina, mums ir atsako – savuoju visiško atsidavimo Dievo valiai pavyzdžiu: „fiat mihi secundum verbum tuum“ (*Lk 1, 38*). Marija parodo mums, jog, atvėrę savo širdis malonės galiai ir klausydamiesi žodžio jos sūnaus – pasaulio šviesos bei istorijos galutinio tikslo, – galime būti Viešpaties „apsireiškimas“.

Amen!

Popiežiaus Benedikto XVI kalba prie Šventojo Sosto akredituotų diplomatų korpusui

2006 m. sausio 9 d.

Jūsų Ekscelencijos,
Ponai ir Ponios,

Su džiaugsmu sutinku jus šiame tradiciniame popiežiaus ir prie Šventojo Sosto akredituotų diplomatų korpuso susitikime. Po didžiųjų Kristaus Gimimo ir Apsireiškimo iškilmių Bažnyčia tebegyvena jų džiaugsmu: tai didis džiaugsmas, nes kyla iš Emanuelio – Dievo su mumis – artumo, tačiau kartu tai ir tykus džiaugsmas,

nes išgyvenamas tarp Šventosios Šeimos namų sienų, Bažnyčiai iš naujo giliai įsitraukiant į jos paprastą ir pavyzdinę istoriją; tai taip pat džiaugsmas, kurį būtina perteikti, nes tikro džiaugsmo negalima pasilikti vien sau jo nesusilpninant ir nenuslopinant. Taigi visiems jums, Ponai ir Ponios Pasiuntiniai, jūsų garbingai atstovaujamos tautoms ir vyriausybėms, jūsų brangioms šeimoms, jūsų bendradarbiams linkiu krikščioniškojo džiaugsmo. Tegu jis būna Kristaus atneštosios visuotinės brolystės džiaugsmas, tikrųjų vertybių kupinas ir dosniam dalijimuisi atviras džiaugsmas. Tegu jis jus lydi bei auga kiekvieną prasidėjusių metų dieną.

Jūsų dekanas, Ponai ir Ponios Pasiuntiniai, išreiškė diplomatų korpuso linkėjimus, subtiliai perteikdamas jūsų jausmus. Jam ir jums dėkoju. Jis taip pat paminėjo kai kurias iš daugelio nelengvų problemų, jaudinančių šią dieną pasaulį. Jos rūpi jums, lygiai kaip ir Šventajam Sostui bei Katalikų Bažnyčiai visame pasaulyje, solidarai su kiekviena kančia, kiekviena viltimi ir kiekviena pastanga, lydinčia žmogaus kelią. Jaučiamės vienijami bendros misijos, vis statančios mus naujų didžiulių iššūkių akivaizdon. Vis dėlto imamės jų su pasitikėjimu, pasirenkę vienas kitą palaikyti – kiekvienas pagal savo užduotį – kelyje į didžius bendruosius tikslus.

Pasakiau: „mūsų bendroji misija“. Kas gi kita tai yra, jei ne taika? Bažnyčia nedaro nieko kita kaip tik skleidžia Kristaus, atėjusio – kaip apaštalas Paulius rašo Laiške efeziečiams – skelbti taikos tiems, kurie buvo toli, ir tiems, kurie buvo arti (plg. *2, 17*), žinią. Jums, iškilieji diplomatiniai savo tautų atstovai, anot jūsų nuostatų (plg. Vienos konvencija dėl diplomatinių santykių, 1961 m. balandžio 18 d., str. 3, 1, e), tarp kitų kilnių jūsų užduočių irgi tenka pareiga skatinti draugiškus tarptautinius santykius, kuriais remiasi taika.

Taika – tai apgailėstaudami konstatuojame – daug kur pasaulyje išlieka komplikuota, pažeista ar pavojuje. Koks kelias veda į taiką? Žinioje, skirtoje šių metų Pasaulinei taikos dienai, maniau galįs teigti: „žmogus visada, kai yra apšviečiamas tiesos spindesio, beveik savaime pasuka taikos keliu“ (3). *Tiesoje – taika*.

Žvelgdamas į šią dieną pasaulį, kur greta atvirų ar paslėptų arba tik iš pažiūros išspręstų ginkluotų konfliktų pragaištingų scenarijų galima – ačiū Dievui – pastebėti daugybės žmonių bei institucijų dedamas drąsias bei atkaklias pastangas taikos naudai, norėčiau, broliškai padrašindamas, pateikti keletą apmąstymų, kuriuos išdėstysiu paprastomis tezėmis.

Pirma: *įsipareigojimas tiesai yra teisingumo siela*. Kas įsipareigoja tiesai, tas negali neatmesti stipresniojo dėsno, gyvo melu ir tiek kartų nacionaliniu bei tarptautiniu lygmeniu paženklinusio žmogaus istoriją tragedijomis. Melas dažnai apsimeta tiesa, tačiau iš tikrųjų visada yra selektyvus ir tendencingas, egoistiškai orien-

tuotas į manipuliaciją žmonėmis ir galiausiai jų pavergimą. Praeities, ir ne tik praeities, politinės sistemos tą puikiai liudija. Jo priešingybė yra tiesa ir tiesumas, vedantys į susitikimą su kitu, į kito pripažinimą bei supratimą: dėl jai būdingo spindesio – *splendor veritatis* – tiesa negali nesklisti; o tiesos meilė savo vidine dinamika visa kreipia objektyvaus ir nešališko supratimo bei dalijimosi, nepaisant jokių sunkumų, link.

Jūsų kaip diplomatų patirtis negali nepatvirtinti, kad ir tarptautiniuose santykiuose tiesos paieška leidžia iki subtiliausių niuansų išryškėti skirtingybėms, iš to išplaukiantiems reikalavimams ir kartu gerbtinoms bei paįsytinoms riboms saugant visų pusių teisėtus interesus. Ta pati tiesos paieška taip pat verčia jus ryžtingai patvirtinti tai, kas bendra, kas priklauso pačiai asmens prigimčiai, visoms tautoms bei kultūroms ir kas lygiai taip pat gerbtina. O pažįstant ir pripažįstant šiuos besiskiriančius ir vienas kitą papildančius aspektus – įvairovę ir lygybę, – galima išspręsti problemas ir, vadovaujantis teisingumu, užgesinti nesutarimus, laiduoti gilų ir tvarų tarpusavio supratimą. Kita vertus, kai vienas iš jų neteisingai suprantamas ar reikiamai neįvertinamas, randasi nesupratingumas, konfliktas, prievartos bei įveikimo jėga pagunda.

Šie pasvarstymai, mano akimis, beveik tobulai tinka tai neuralginei pasaulio arenei, kuri yra Šventoji Žemė. Izraelio valstybė turi įstengti egzistuoti taikiai, kaip numato tarptautinės teisės normos; palestiniečių tauta privalo lygiai taip pat galėti giedrai plėtoti savo demokratines institucijas laisvės ir klestėjimo ženklinais ateičiai.

Tokie pasvarstymai galėtų tiktai platesniam šandieniam pasauliniam kontekstui, kur pagrįstai kalbama apie civilizacijų susidūrimo pavojų. Šį pavojų padidino organizuotas terorizmas, šiandien apimantis visą planetą. Jo priežastčių daug, ir jos sudėtingos, ne pasakutinė vieta tarp jų tenka ideologinėms bei politinėms priežastims, susipynusioms su klaidingomis religinėmis sampratomis. Kad priverstų politinius vadovus nusilenkti pačių teroristų planams, terorizmas nesvyruodamas ir nesirinkdamas kerta per beginklius žmones arba griebiasi nežmoniško šantažo, keldamas paniką ištisoms tautoms. Jokiomis aplinkybėmis negalima pateisinti šios nusikalstamos veiklos, kuri užtraukia negarbę jos vykdytojams ir yra dar atmestinesnė, kai dangstomasi religija, gryną Dievo tiesą nužeminant iki savo aklumo ir moralinio išskrypimo.

Diplomatų išsipareigojimas tiesai tiek dvišaliu, tiek daugiašaliu lygmeniu būtų esminis indėlis, nes įvairioms pasaulio tautoms bei jų kultūroms būdingi skirtumai gali būti suderinti ne tik pakantumo ženklina bende bendrabūvyje, bet ir iškilnesniame bei turtingesniame žmonijos plane. Praėjusių amžių raidoje kultūriniai mainai tarp judaizmo ir helenizmo, tarp romėnų, germanų ir slavų, taip pat tarp arabų ir europiečių pratur-

tino kultūrą ir skatino mokslus bei civilizacijas. Taip turėtų būti ir šiandien – ir dar plačiau, nes mainų ir abipusio supratimo galimybės šiandien daug palankesnės. To siekiant šiandien pirmiausia reikėtų pašalinti visa, kas trukdo pasiekti informaciją per spaudą ir šiuolaikines informavimo priemones, taip pat intensyviau keistis įvairių kultūrinių regionų universitetų humanitarinių fakultetų studentais bei mokslininkais.

Antra tezė, kurią norėčiau pasiūlyti, yra tokia: *įsipareigojimas tiesai pagrįdžia ir sustiprina teisę į laisvę*. Nepakartojama žmogaus didybė galiausiai šaknijas jo gebėjime pažinti tiesą. Ir žmogus trokšta ją pažinti. Bet tiesą galima pasiekti tik laisvėje. Tai, kaip rodo mokslo istorija, galioja visokiai tiesai, bet ypač tiesai, susijusiai su pačiu žmogumi, pavyzdžiui, dvasios tiesai: tai, kuriai rūpi gėris ir blogis, didieji tikslai ir gyvenimo perspektyvos, santykis su Dievu. To neįmanoma pasiekti be gilių padarinių savo gyvenimui. Ir kartą šias tiesas prisiemus, reikia laisvės erdvės, kad jas būtų galima įgyvendinti visuose žmogaus gyvenimo matmenyse.

Būtent čia savaime įsiterpia visų valstybių, taip pat tarpvalstybinė diplomatinė veikla. Plėtojantis tarptautinei teisei, vis aiškiau suvokiama, jog nė viena vyriausybė negali nusišalinti nuo pareigos laiduoti savo piliečiams tinkamas laisvės sąlygas, nepakirsdama savo žodžio tarptautiniais klausimais autoritetingumu. Ir tai teisinga: nes rūpinantis asmens, kaip tokio, tarptautiniu masu garantuotomis teisėmis pirmenybė teiktina teisėms į laisvę kiekvienos valstybės viduje – tiek viešajame ir privačiam gyvenime, tiek ekonominiuose ir politiniuose, tiek ir kultūriniuose bei religiniuose santykiuose.

Ponai ir Ponios Pasiuntiniai, jūs gerai žinote, kad Šventojo Sosto veikla iš prigimties orientuota į religijos laisvės aspekto skatinimą įvairiose srityse, kur įgyvendinama laisvė. Deja, kai kuriose valstybėse, įskaitant tas, kurios gali pasigirti daugiaamžėmis kultūros tradicijomis, ši laisvė, užuot buvusi garantuota, rimtai pažeidinėjama, pirmiausia mažumų atžvilgiu. Čia norėčiau tik priminti, kas labai aiškiai įtvirtinta Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje. Pagrindinės žmogaus teisės yra tos pačios visose platumose; ir tarp jų pirminė vieta pripažintina teisei į religijos laisvę, nes ji susijusi su svarbiausiu žmogaus santykiu – santykiu su Dievu. Visiems atsakingiesiems už tautų gyvenimą norėčiau pasakyti: jei nebijote tiesos, neturėtumėte bijoti ir laisvės! Šventasis Sostas, visur reikalaujantis tikros laisvės sąlygų Katalikų Bažnyčiai, to taip pat reikalauja visiems.

Norėčiau pereiti prie trečios tezės: *įsipareigojimas tiesai atveria kelią į atleidimą ir susitaikinimą*. Tam, kad išsipareigojimą tiesai ir taiką sieja būtinas ryšys, prieštaraujama teigiant, jog skirtingi įsitikinimai, kas yra tiesa, kelia įtampą, nesusipratimus, disputus – ir juo stipresnius, juo tie įsitikinimai tvirtesni. Istorijos raidoje būta smurtinių susidūrimų, socialinių ir politinių konfliktų ir net religi-

nių karų. Tai nepaneigiama tiesa; tačiau tai visada atsitikdavo dėl įvairių priežasčių, mažai ką turinčių arba išvis nieko neturinčių bendra nei su tiesa, nei su religija, ir dėl to, kad būdavo taikomos priemonės, nesuderinamos nei su nuoširdžiu išpareigojimu tiesai, nei su pagarba tiesos reikalaujamai laisvei. Kiek tai susiję su ja pačia, Katalikų Bažnyčia smerkia dideles klaidas, praėityje padarytas jos narių bei institucijų, ir nesvyruodama prašo atleidimo. To reikalauja išpareigojimas tiesai.

Prašyti atleidimo ir atleisti – ir viena, ir kita, siekiant taikos, yra būtina, nes visiems galioja mūsų Viešpaties įspėjimas: „*Kas iš jūsų be nuodėmės, tegu pirmas sviedžia akmenį*“ (plg. *Jn 8, 7*). Tada atmintis apvaloma, širdis išgiedrinama, o žvilgsnis nukrypsta į tai, ko reikalauja tiesa taikos minčiai plėtoti. Negaliu nepriminti pamokomų Jono Pauliaus II žodžių: „Nėra taikos be teisingumo, ir nėra teisingumo be atleidimo“ (Žinia Pasaulinės taikos dienos proga, 2002 m. sausio 1 d.). Su nuolankumu bei didžiule meile vėl juos kartoju atsakingiesiems už tautas, ypač tiems, kurių šalyse konfliktų sukeltos fizinės ir moralinės žaizdos skausmingiausios ir taika neatidėliotinai reikalinga. Mano mintys savaime krypsta į žemę, kurioje yra gimęs Jėzus Kristus, Taikos Kuni-gaikštis, visiems skyręs savo žodžius apie taiką ir atleidimą; jos krypsta į Libaną, kurio gyventojai, palaikomi tarptautinio solidarumo, turi iš naujo atrasti savo istorinę nuoširdaus ir vaisingo skirtingų tikėjimo bendruomenių bendradarbiavimo pašaukimą; jos krypsta į visus Artimuosius Rytus, pirmiausia Iraką, didžiųjų civilizacijų lopšį, pastaraisiais metais kasdien niokotą kruvinų teroristinių aktų. Jos krypsta į Afriką, pirmiausia Didžiųjų Ežerų regiono šalis, tebejuočiančias tragiškus brolių žudiškų karų praėjusiais metais padarinius; jos krypsta į beginklius Darfuro gyventojus, tapusius baisaus žiaurumo, sukėlusio pavojingų tarptautinių atbalsių, aukomis; jos krypsta į kitas viso pasaulio žemes, kurios yra kruvinų konfliktų arena.

Viena iš didžiųjų diplomatijos užduočių neabejotinai turėtų būti siekis paskatinti visas konfliktuojančias puses suvokti, kad jos, jei myli tiesą, negali nepripažinti savo klaidų, apsiribodamos tikrai kitų klaidomis, nei atsakyti atsiverti atleidimui, prašomam ir teikiamam. Išpareigojimas tiesai – tikrai glūdinčis jų širdyje – kviečia juos į taiką per atleidimą. Pralietas kraujas šaukiasi ne kraujo, bet reikalauja pagarbos gyvybei ir taikai. Tegū į šį pamatinį žmonijos reikalavimą veikliai atsiliepia JTO neseniai įsteigta *Taikos statydinimo komisija*, visiems geranoriškai bendradarbiaujant.

Ponai ir Ponios Pasiuntiniai, norėčiau pateikti jums paskutinę tezę: *išpareigojimas taikai žadina naujas viltis*. Tai tartum logiška išvada to, ką iki šiol mėginau pasakyti. Žmogus geba pažinti tiesą! Jam prieinamos būties, taip pat veikimo individualiu ir socialiniu, tautos ir visos žmonijos lygmeniu didžiosios problemos. Taika, kurios link tas išpareigojimas gali ir turi kreipti

ti, nėra vien ginklų tylėjimas; tai daug daugiau, tai taika, skatinanti naują tarptautinių santykių dinamiką, kuri savo ruožtu virsta pačios taikos palaikymo veiksmu. Bet taip bus tik tada, kai ta dinamika atitiks tiesą apie žmogų ir jo orumą. Štai kodėl negalima kalbėti apie taiką ten, kur žmogus neturi būtinų priemonių oriam gyvenimui. Turiu galvoje nesuskaičiuojamas minias žmonių, kenčiančių badą. Čia nėra taikos, net jei gyventojai nekariauja: jie veikiau yra beginklės karo aukos. Į galvą taip pat spontaniškai ateina sukrečiantys didžiulių stovyklų įvairiose pasaulio dalyse vaizdai – stovyklų, kur įsikūrę perkeltieji asmenys ar pabėgėliai, gyvenantys čia laikinomis sąlygomis, kad išvengtų dar blogesnio likimo, tačiau visko stokojantys. Argi šie žmonės nėra mūsų broliai ir seserys? Ar jų vaikai neatėjo į pasaulį su tais pačiais laimės lūkesčiais kaip ir kiti? Mintyse taip pat turiu visus tuos, kuriuos žeminančios gyvenimo sąlygos verčia palikti savo šalį bei artimuosius tikintis žmoniškesnio gyvenimo svetur. Negalime užmiršti prekybos žmonėmis rykštės, kuri tebelieka mūsų laikų gėda.

Šių „humanitarinių nelaimių“ ir kitų dramatiškų žmogaus problemų akivaizdoje daugybė geros valios žmonių, įvairių tarptautinių institucijų bei nevyriausybinių organizacijų neliko abejingi. Tačiau reikėtų didesnių visos diplomatijos pastangų tiesoje išžiūrėti, drąsiai ir pasiaukojamai įveikti kliūtis, užtveriančias kelį veiksmingiems ir žmogaus orumą atitinkantiems sprendimams. O tiesa nori, kad nė viena klestinti valstybė neišsižadėtų savo atsakomybės ir pareigos padėti, dosniai semiant iš savo išteklių. Remiantis turimais statistiniais duomenimis, galima teigti, jog nesuskaičiuojamai vargšų armijai iš skurdo ištraukti užtektų mažiau negu pusės milijardų sumų, pasaulyje skiriamų ginklams. Tai iššūkis žmogiškajai sąžinei. Žmonėms, gyvenantiems žemiau skurdo ribos, daugiau negu tarptautinių politinių, komercinių ir kultūrinių santykių būklė, naujų vilčių gali ir turi suteikti mūsų bendras išpareigojimas tiesai.

Ponai ir Ponios Pasiuntiniai!

Kristaus Gimime Bažnyčia išvelgia psalmininko pranašystės išsipildymą: „*Ištikima meilė ir tiesa susitiks, ramybė ir teisumas pasibučiuos. Tiesa želia iš žemės, o Dievo Teisumas iš dangaus*“ (*Ps 85, 11–12*). Komentuodamas šiuos įkvėptus žodžius, didysis Bažnyčios tėvas Augustinas, išreiškdamas visos Bažnyčios tikėjimą, susuko: „Tiesa tikrai sužėlė iš dangaus: Kristus, kuris pasakė: aš esu tiesa, gimė iš Mergelės“ (*Sermo 185*).

Bažnyčia šia tiesa visada gyvena, tačiau šiuo liturginių metų momentu ji yra jos ypač apšviesta ir pradžiuginta. O šios tiesos šviesoje mano žodžiai tebūna jums, atstovaujantiems didžiūmai pasaulio tautų, liudijimas ir kartu palinkėjimas: *tiesoje – taika!*

Kupinas tokios dvasios, nuoširdžiausiai linkiu jums gerų metų!

Popiežius Benediktas XVI

„Tik tas, kuris klausosi Dievo žodžio, galės jį ir skelbti“

Ištraukos iš Benedikto XVI kalbos, pasakytos 2005 m. rugsėjo 16 d. tarptautinio kongreso „Šventasis Raštas Bažnyčios gyvenime“, surengto Romoje Vatikano II Susirinkimo konstitucijos „Dei Verbum“ paskelbimo 40 metinių proga, dalyviams

<...> Dogminė konstitucija *Dei Verbum*, kurios rengimo darbus mačiau tiesiogiai, nes kaip jaunas teologas asmeniškai dalyvavau ją lydinčiose gyvose diskusijose, pradedama reikšmingu sakiniu: „*Dei Verbum religiose audiens et fidenter proclamans, Sacrosanctus Synodus...*“ – „Pagarbiai išklaudydamas ir su pasitikėjimu skelbdamas Dievo žodį, Šventasis Sinodas...“. Šiais žodžiais Susirinkimas atkreipia dėmesį į esminį Bažnyčios aspektą: ji yra Dievo žodžio besiklausanti ir jį skelbianti bendruomenė. Bažnyčia gyvena ne savimi, bet Evangelija ir iš Evangelijos vis iš naujo semia gairių savo kelyje. Tokią nuorodą turėtų įsiminti bei sau taikyti kiekvienas krikščionis: tikrai tas, kuris pirma klausosi Dievo žodžio, galės vėliau jį ir skelbti. Juk jis turi mokyti ne savo, bet Dievo išminties, kuri pasauliui dažnai atrodo kvailystė (plg. *1 Kor 1, 23*).

Bažnyčia gerai žino, kad Kristus gyvena šventuosiuose Raštuose. Būtent todėl ji – kaip pabrėžiama konstitucijoje – visuomet gerbė šventuosius Raštus taip, kaip ir patį Viešpaties kūną (plg. *Dei Verbum, 21*). Atsižvelgdamas į tai, šventasis Jeronimas vienoje Susirinkimo dokumente perteiktoje citatoje pagrįstai tikina: nepažinti Raštų reiškia nepažinti Kristaus (plg. *Dei Verbum, 25*). Bažnyčia ir Dievo žodis vienas nuo kito neatskiriami.

Bažnyčia gyva Dievo žodžiu, o Dievo žodis skamba Bažnyčioje, jos mokyme ir jos visame gyvenime (plg. *Dei Verbum, 8*). Todėl apaštalas Petras primena mums, „kad jokia Rašto pranašystė negali būti savavališkai aiškinama, nes pranašystė niekuomet nėra atėjusi žmogaus valia, bet Šventosios Dvasios paakinti žmonės kalbėjo Dievo vardu“ (*2 Pt 1, 20*).

Esame Dievui dėkingi, jog pastaruoju metu – taip pat ir dogminės konstitucijos *Dei Verbum* suteikto impulso dėka – imta labiau vertinti pamatinę Dievo žodžio reikšmę. Tuo remtasi atnaujinant Bažnyčios gyvenimą, pirmiausia skelbimo, katechezės, teologijos, dvasingumo ir ekumenizmo srityse. Bažnyčia turi nuolatos atsinaujinti bei atjaunėti, o šiam tikslui siekti pirmutinė priemonė yra nesenstantis bei neišsenkantis Dievo žodis. Juk Dievo žodis per Šventąją Dvasią mus visada veda į tiesos pilnatvę (plg. *Jn 16, 13*).

Čia pirmiausia norėčiau priminti bei rekomenduoti seną *Lectio divina* tradiciją: maldos lydimas įdėmus Šventojo Rašto skaitymas veda į intymų pokalbį, kai skaitant išgirstama kalbant Dievą ir į tai atsiliepiama malda, širdžiai patikliai atsiveriant (plg. *Dei Verbum, 25*). Esu įsitikinęs, jog tokia praktika, veiksmingai skatinama, gali

dovanoti Bažnyčiai naują dvasinį pavasarį. Todėl *Lectio divina* ir toliau skatintina kaip tvirtas biblinės pastoracijos atramos taškas, neužmirštant rūpestingai apmąstytų naujų, šiuolaikinių metodų taikymo. Sykiu niekada nevalia užmiršti, jog Dievo žodis mūsų kelyje yra žibintas ir šviesa (plg. *Ps 119, 105*). <...>

Evangelijos skelbiamas žmogaus kilnumas prieinamas ir proto pažinimui

Ištrauka iš Benedikto XVI kalbos, pasakytos 2005 m. lapkričio 19 d. Popiežiškosios ligonių pastoracijos tarybos surengto tarptautinio kongreso „Žmogaus genomus“ dalyviams

<...> Šiandienis pasaulis paženklintas sekularizacijos proceso, kuris sudėtingomis kultūrinėmis bei socialinėmis permainingomis ne tik aikštėn iškėlė teisėtą mokslo bei visuomenės formavimo autonomiją, bet ir dažnu atveju nutrynė žemiškosios tikrovės ryšį su jos Kūrėju bei nuėjo taip toli, kad iš akių išleido žmogaus transcendentinio kilnumo apsaugą bei pagarbą jo gyvybei. Tačiau sekularizacija radikalaus sekularizmo pavidalu šiandien nebetenkina tikrai budrių ir dėmesingų protų. Tai reiškia, jog atsiveria galimi ir galbūt nauji keliai, vedantys į vaisingą dialogą su visuomene, ir būtent ne tik su tikinčiaisiais, tokiomis svarbiomis temomis kaip tos, kurios susijusios su gyvybe. Tai įmanoma todėl, kad seną krikščioniškąją tradiciją turinčiose tautose tebėra humanizmo sėklų, nepaliestų ginčų dėl nihilistinės filosofijos, – sėklų, kurios juo gyvastingesnės, juo rimtesni iššūkiai. Tikintysis apskritai gerai suvokia, kad Evangelija iš pagrindų dera su vertybėmis, įrašytomis į žmogiškąją prigimtį.

Dievo paveikslas taip giliai išpaustas į žmogaus sielą, kad sąžinės balsą sunku visiškai nutildyti. Palyginimu apie sėją Jėzus primena mums, jog visada yra geros dirvos, kurioje sėklos suleidžia šaknis, užmezga daigų bei subrandina vaisių. Taip yra ir žmonių, kurie, nebelaidydami savęs Bažnyčios nariais ar būdami išvis praradę tikėjimo šviesą, vis dėlto išlieka jautrūs žmogiškosioms vertybėms bei pozityviam indėliui, kuriuo Evangelija gali prisidėti prie asmeninės bei socialinės gerovės.

Tuo nesunku įsitikinti, pirmiausia pamąščius apie jūsų konferencijos temą: įjautrinti baisių įvykių, ištikusių XX a. ir mūsų šimtmečio pradžią, mūsų laikų žmonės geba labai gerai suvokti, kad žmogaus kilnumas netapatintinas su jo paveldėtais genais (DNR) ir nesumenkinamas kokių nors fizinių skirtumų ar genetinių defektų. „Nediskriminavimo“ fizinių ar genetinių veiksnių pagrindu principas giliai išismelkė į sąžines ir yra formaliai įrašytas į žmogaus teisių deklaracijas. Tikrasis šio principo pagrindas yra kilnumas, būdingas kiekvienam žmogui dėl to, kad jis yra sukurtas pagal Dievo paveikslą ir panašumą (plg. *Pr 1, 26*). Objektivi mokslinių duomenų analizė verčia pripažinti šio kilnumo buvimą kiekvienoje žmogaus gyvenimo stadijoje nuo pat pirmosios jo prsidėjimo akimirkos. Bažnyčia šias tiesas skelbia bei siū-

lo remdamasi ne tik Evangelijos autoritetu, bet ir proto galia. Būtent todėl, būdama tikra, kad šių tiesų priėmimas pavieniam asmeniui bei visuomenei gali išeiti tiktai į naudą, ji jaučiasi įpareigota kreiptis į kiekvieną geros valios žmogų. Juk būtina saugotis grėsmių, keliamų mokslo ir technologijos, besigviešiančių visiškos autonomijos žmogaus prigimtyje įrašytų moralinių normų atžvilgiu.

Bažnyčioje nestinga profesinių institucijų bei akademių, gebančių įvertinti naujas mokslo, pirmiausia biomedicinos, žinias; yra magisterinių organų, kompetentingų apibrėžti saugotinas moralines vertybes bei suformuluoti jų veiksmingai apsaugai reikalingas normas; galiausia egzistuoja pastoracinės dikasterijos, kaip antai Popiežiškoji ligonių pastoracijos taryba, turinčios užduotį rengti tinkamas metodikas veiksmingam Bažnyčios reiškimuisi pastoraciniu lygmeniu laiduoti.

Šis trečiasis aspektas vertingas siekiant ne tik laiduoti tinkamesnį medicinos humanizavimą, bet ir laiku atsiliepti į pavienių asmenų veiksmingos dvasinės pagalbos lūkesčius. Todėl ligonių pastoracijai būtina suteikti naują impulsą. Tai taip pat reiškia atnaujinti bei pagilinti pastoracinę pasiūlą, kuri turėtų atitikti žiniasklaidos visuomenėje sklaidžiamų žinių padidėjusią apimtį bei asmenų, kuriems ji skiriama, aukštesnį išsilavinimo lygį. Iš akių taip pat nevalia išleisti to, jog savo nuomonę apie specialias ir sunkias mokslines problemas išreikšti vis dažniau pašaukti ne tik įstatymų leidėjai, bet ir patys piliečiai.

Trūkstant atitinkamo išsilavinimo, tinkamo sąžinės ugdymo, orientuojant viešąją nuomonę labai nesunkiai gali išsikeroti klaidingos vertybės bei iškreipta informacija. Šiandienį lygį atitinkančiai ligonių pastoracijai tenka užduotis tinkamai pritaikyti kunigų bei auklėtojų ugdymą, idant tai leistų jiems vykdyti savo atsakomybę dermėje su savo tikėjimu ir kartu puoselėjant pagarbų bei nuoširdų dialogą su netikinčiais. Ypač genetikos taikymo srityje šiandien gali pasitaikyti, kad šeimoms trūks atitinkamos informacijos ir joms bus sunku išlaikyti būtiną moralinę autonomiją siekiant likti ištikimoms savo gyvenimo pasirinkimams. Todėl šioje srityje reikia gilesnio ir aiškaus sąžinės ugdymo. Šiandieniai moksliniai atradimai nepalieka nuošalyje šeimų gyvenimo, nes reikalauja iš jų nenumatytų, keblių sprendimų, prie kurių būtina artintis jaučiant atsakomybę. Taigi pastoracijai sveikatos apsaugos srityje reikia gerai pasirengusių ir kompetentingų konsultantų. Visa tai leidžia mums nuvokti, kokia sudėtinga ir reikli šiandien yra diskusija su šia užduočių sritimi.

Šių didesnių reikalavimų pastoracijai akivaizdoje Bažnyčia, ir toliau pasitikėdama Evangelijos šviesa ir malonės jėga, ragina atsakinguosius studijuoti tinkamus metodus, idant, derinant ištikimybę tikėjimui ir dialogą, teologinį gilumą ir gebėjimą perteikti, būtų galima padėti pavieniams asmenims, šeimoms ir visuomenei. Kartu ji ypač tikisi indėlio tų, kuriems <...> rūpi pamatinės vertybės, kuriomis remiasi žmonių bendras gyvenimas. <...>

Nauji leidiniai

Benediktas XVI. Kryžiaus kelias Koliziejuje: meditacijos ir maldos. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2006. – 72 p., iliustr.

Kryžiaus kelio meditacijas ir maldas tuomet dar kardinolas Josephas Ratzingeris parašė 2005 metų Didžiojo penktadienio Kryžiaus kelio apeigoms Romos Koliziejuje. „Kryžiaus kelias“ – tai keturiolika Viešpaties Jėzaus Kryžiaus kelio stočių, parodančių mums Dievą, kuris dalijasi žmonių kančiomis, nepabūgdamas kryžiaus mirties. Kiekvienai stočiai parašyta meditacija ir malda tinka tiek bendruomeniniam naudojimui, tiek asmeninei dvasinei praktikai. Leidinys iliustruotas olandų dailininko Jano Tooropo darbais.

Tėvas Elijas ir Vaidotas Kvašys. Tatuiruotės laikų pabaigai. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2005. – 270 p., iliustr.

Antroje dailininko Vaidoto Kvašio ir tėvo Elijo, vienuolio joanito, bendroje knygoje pateikiami du žvilgsniai į paskutinę Naujojo Testamento knygą – Apreiškimą šv. Jonui. Nors jų draugystė neišvengiamai turėjo įtakos kūrybai, abiejų autorių požiūriai gana individualūs. Mįslingi, Apokalipsės vizijų įkvėpti taturuotųjų piešiniai kaitaliojasi su meditacijomis, kurios stengiasi atskleisti skaitytojui slaptą Apreiškimo knygos prasmę – kad jau šiandien absoliutus Dievo teisingumas nugali blogį, nepaisant tam, regis, prieštaraujančios tikrovės. Kai ką gali nustebinti kontrastas tarp abiejų autorių požiūrių. Bet yra vienas jų kūrybą vienijantis dalykas – abiem Apokalipsė pirmiausia yra vilties knyga!

C. S. Lewis. Didžiosios skyrybos. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2005. – 120 p.

Knygoje „Didžiosios skyrybos“ C. S. Lewis vėl pasitelkia išskirtinį savo talentą kurti legendas ir alegorijas. Rašytojas sapne pasijunta esąs autobuse, kursuojančiame tarp pragaro ir dangaus. Tai išeities taškas nepaprastam apmąstymui apie gerį ir blogį, tarsi ginčijantis su Williamu Blake'u, parašiusiu „Dangaus ir pragaro vedybas“. Pasak autoriaus, „Jei atkakliai laikomės pragaro (ar net žemės), nematysime dangaus; jei priimame dangų, negalėsime išsaugoti nė mažiausių ar mieliausių pragaro atminimų“.

Klaidos atitaisymas

Į popiežiaus Benedikto XVI žinią Pasaulinės taikos dienos proga („Bažnyčios žinios“. 2005 m. Nr. 24) įsivėlė apmaudi korektūros klaida. Šešioliktojoje pastraipoje turi būti „Su pasitikėjimu ir sūnišku atsidavimu grėžkime savo žvilgsnį į Mariją“.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos pranešimas

Nr. 1-359/05

2005 12 19

Dėl ataskaitų už gautą paramą teikimo

Pagal Lietuvos Respublikos Labdaros ir paramos įstatymą Katalikų Bažnyčiai priklausančios bendruomenės, bendrijos ir centrai (parapijos, *Caritas* ir kt.) privalo pateikti Valstybinei mokesčių inspekcijai metinę ataskaitą apie iš pasaulietinių juridinių asmenų (akcinių bendrovių, viešųjų įstaigų, Lietuvos ir užsienio fondų ir kt.) gautą paramą bei šios gautos paramos panaudojimą.

Katalikų Bažnyčios religinės bendruomenės, bendrijos ir centrai, kaip ir kitos tradicinės Lietuvos religinės bendruomenės, bendrijos ir centrai neprivalo teikti ataskaitų už anonimiškai gautą paramą (rinkliavas, tikinčiųjų aukas) ir jos panaudojimą. Taip pat neprivalo teikti ataskaitų už pervestų 2 procentų nuo gyventojų pajamų mokesčio panaudojimą.

Atkreipiame dėmesį, kad lėšos ir turtas, gautas iš kitų Katalikų Bažnyčiai priklausančių religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų (vyskupijų, parapijų, taip pat *Renovabis*, *Kirche in Not* ir kt.), yra ne parama, bet tarpusavio pagalba (finansavimas), todėl šiuo atveju Labdaros ir paramos įstatymo nuostatos netaikomos ir šiame įstatyme nurodytos ataskaitos neteikiamos.

Primename, kad Lietuvos vyskupijų parapijos ir kiti bažnytiniai juridiniai asmenys, gavę paramą iš kitų nebažnytinių juridinių asmenų, Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikia metinę ataskaitą Lietuvos Respublikos Labdaros ir paramos įstatymo bei Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymo Nr. 289 „Dėl paramos teikėjų ir paramos gavėjų metinių ataskaitų pateikimo tvarkos ir terminų“ nustatyta tvarka.

Mons. Gintaras Grušas
Generalinis sekretorius

Lietuvos Vyskupų Konferencijos pranešimas

Nr. 1-358/05

2005 12 19

Dėl dvasininkų ir vienuolių socialinio draudimo

Pagal Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymą valstybiniu socialiniu draudimu valstybės lėšomis privalomai yra draudžiami dvasininkai ir tik vienuolyne dirbantys vienuoliai. Kadangi valstybės lėšomis asmuo socialiai gali būti draudžiamas tik tuo atveju, jei už jį darbovietė nemoka privalomojo socialinio draudimo įmokų, dvasininkai ar vienuoliai, įsidarbinę įstaigoje ar darbovietėje, kurioje už juos yra mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos (per mėnesį gaunantys daugiau kaip 144 Lt atlyginimą), apie tokį įsidarbinimą turi pranešti Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretariatui, kad jiems laikinai būtų nutrauktas dvasininkų ar vienuolių socialinis draudimas. Darbo sutarčiai nutrūkus taip pat reikia informuoti LVK sekretariatą, kad vėl būtų socialiai apdrausti kaip dvasininkai ar vienuoliai.

Vienuolių vyresniuosius prašome informuoti LVK sekretariatą apie naujai į vienuoliją įstojusius narius, o vyskupijų kurijas apie naujai išventintus diakonus, kad jie galėtų būti įtraukti į apdraustųjų sąrašą.

Vyskupijų kurijas ir vienuolių vyresniuosius prašome informuoti apie mirusius kunigus (diakonus) ir vienuolius, taip pat apie kunigystę (diakonystę) palikusius arba iš vienuolyno išėjusius asmenis, nes jie netenka dvasininkams ir vienuoliams taikomo privalomo valstybės socialinio draudimo.

Mons. Gintaras Grušas
Generalinis sekretorius

Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininko Kauno arkivyskupo
Sigito Tamkevičiaus kalba LR Seime 2006 m. sausio 13 d.

Tėvynės meilė ir Sausio 13-oji

Minime rūsčias, bet brangias dienas, subrandinusias mus labiau, nei po to sekę penkiolika Nepriklausomybės metų. Šiandien dejuojame, kad trūksta meilės Tėvynei ir pilietinės sąmonės. O kas ugdė tą sąmonę? Ar pusvelčiui grobusieji Lietuvos turtą, skandinusieji tautą alkoholio jūroje, o šiandien susirūpinę naminukės legalizavimu ir alų reklamuoja, ciniškai naudodami Lietuvos tikinčiųjų švenčiausius simbolių?

Sausio 13-osios gynėjai tikėjo ne tik savo reikalo teisingumu, bet kad teisingumas bus jų ginamos valstybės pagrindas. Kai po penkiolikos laisvės metų žurnalistai nuteisiami už tai, kad kolaborantą pavadino kolaborantu, o didžiausių nusikaltėlių bylos sėkmingai pasiekia senaties terminą, vargu ar galima sugalvoti geresnių priemonių pilietinei sąmonei palaidoti.

Sausio 13-ąją ginti Lietuvos širdį susirinko žmonės, atlaikę dešimtmečių spaudimą, o šiandien jie išsivaikšto – ir tam išsivaikščiavimui nematyti galo. Netiesa, kad tautiečiai išvyksta iš Lietuvos tik dėl to, kad ten, Vakaruose, plauti viešbučių grindis yra pelningiau nei Lietuvoje dirbti gydytoju ar pedagogu. Lietuviai išsivaikšto, nes čia, tėvų žemėje, jie nesijaučia gerbiami ir mylimi ir pasigenda elementaraus teisingumo. Čia pakertamos šaknys, galinčios išauginti sąmoningą Lietuvos pilietį. Kai aukščiausiomis vertybėmis tampa alus, nuogas pilvas ir nesąžiningai grobiamas turtas, kas tuomet gali sulaukyti bėglius iš Tėvynės? Neturiu omenyje tų, kurie laikinai išvažiuoja užsidirbti vieną kitą dolerį ar eurą.

Prieš penkiolika metų tikėjome, kad laisvoje Lietuvoje užaugs laisvi ir atsakingi žmonės. Bet kaip jie galėjo užaugti, kai iš mokyklų buvo tiesiog išguitas patriotinis ugdymas, o vietoje jo šiandien peršamas seksualinis švietimas, panaudojant net Europos Sąjungos pinigus. Skatinamas ne lytinis ugdymas ir ruošimas šeimai, bet prezervatyvų ir ankstyvo sekso reklama, pavadinta jaunimui palankiomis paslaugomis.

Ekonomistai džiūgauja, kad už vieną Lietuvos eurą, įmokėtą į Europos Sąjungos biudžetą, gausime penkis. Tačiau negirdėjome paaiškinimo, ar tie penki eurai pasiekia vidutinį ir smulkų ūkininką ar verslininką. Greičiausiai jie pasiekia pačius stambiausius verslo banginius ir dar labiau padidins prarają tarp turtingųjų ir bėdžių. Labai norėčiau šioje vietoje klysti.

Valdžios žmonės susirūpinę informacinės visuomenės kūrimu. Tikriausiai dar po penkiolikos metų kiek-

viename Lietuvos kampelyje savo mobiliajame telefone galėsime ne tik skaityti kriminalus aprašinėjanti dienraštį, bet ir matyti, kaip liejasi kraujas. Tačiau ar labiau mylėsime Tėvynę? Visuomenės informavimo priemonėmis geriausiai pasinaudoja populistinės politikos vykdytojai. Nuo statinės pasakytas melas geriausiu atveju būtų girdimas už penkiasdešimties metrų, o interneto šiukšlės pasieks kiekvieną sodybą.

Tačiau po penkiolikos laimėjimų ir nesėkmių metų vis tiek dori lietuviai myli Tėvynę, nes Tėvynė yra ne sukčiai, ne populistai, ne garbinantieji pinigus ir palaidą gyvenimą. Tėvynė – tai brangus žemės kampelis, kuriu vaikščiojo mūsų tėvai ir proseniai, tai žmonės, su kuriais sieja ne tik kalba, bet ir dvasinis bendrumas. Ir ši Tėvynė juo brangesnė, juo ji labiau darkoma ir niekinama. Tėvynė – tai tėvų namai, ir jie brangūs net tuomet, kai panašūs ne į pilį, o į suvargusią kaimo pirklę. Mes neklydome gindami šią Tėvynę.

Švietimas, o ypač jaunimo ugdymas, turi tapti pagrindinis Lietuvos prioritetas. Jei lietuvis bus šviesus ir morališkai sveikas, niekas jo nenupirks nei už agurkus, nei už skudurus: jis žinos, ką reiškė anomis Sausio 13-osios dienomis prie Seimo kūrėti laužus ar plikomis rankomis stovėti prieš okupanto tankus. Šviesus ir doras lietuvis neskubės palikti Tėvynę ir jos likimą atiduoti žmonėms, nežinantiems, į kokį aukštį turi būti iškelta moralumo kartelė.

Minint Sausio 13-ąją reikia ne tiek kalbėti apie Tėvynės meilę, kiek mąstyti, kaip padėti Lietuvos kaimui, kad jis nepavirstų nykiu ir prasigėrusiu Sibiro kaimu, kurį matė mūsų tremtiniai. Reikia kasdien sukti galvas, kaip sustabdyti alkoholio ir kvaišalų upes, skandinančias jaunąją Lietuvą. O už viską labiau reikia mąstyti, kaip stiprinti lietuvišką šeimą, nes tik joje subreado labiausiai Tėvynę mylėję ir šiandien ją mylintys žmonės. Šiandien, lenkdamas galvą prieš laisvės gynėjus, sveikinu visus tautiečius, kuriems nesvetimi Lietuvos rūpesčiai. Žuvusiems už laisvę meldžiu Dievo gailėstingumo, o gyviesiems neblėstančio tikėjimo siekiant tikro Lietuvos prisikėlimo.

Šventimai

Gruodžio 26 d. Šiaulių katedroje vysk. Eugenijus Bartulis diakonato šventimus suteikė **Rimantui Pranskaičiui** ir **Vaidui Mikalčiui**. Jie paskirti liturginei praktikai ir diakono tarnystei į Šiaulių katedros parapiją.

-š-

Rekolekcijų dalyvių susitikimas

Sausio 8 d. Kaune vyko kasmetinis šventinis „Sutuoktinių susitikimų“ rekolekcijų dalyvių susitikimas. Jame dalyvavo daugiau kaip 80 dalyvių ir jų šeimų narių iš Kaišiadorių, Kauno, Panevėžio, Vilniaus ir Vilkaviškio vyskupijų. Šventė prasidėjo šv. Mišiomis Kauno jėzuitų šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje. Viešpaties Apsireiškimo iškilmės Mišias drauge su kitais kunigais koncelebravo „Sutuoktinių susitikimų“ rekolekcijų vedėjai – kunigai Aldonas Gudaitis SJ ir Stasys Kazėnas SJ. Po šv. Mišių šventinis susitikimas tęsėsi jėzuitų gimnazijos salėje. Čia trumpai apžvelgta metų veikla. Per 2005 metus vykusiose penkiose savaitgalio rekolekcijose dalyvavo 100 asmenų, neskaitant porų – rekolekcijų vedėjų. Pirmą kartą Šiauliuose vyko savaitgalio rekolekcijos sužadėtiniams. Taip pat buvo pristatyta ir aptarta „Sutuoktinių susitikimų“ ikona, iškilmingai pašventinta 2005 metų rugsėjo mėnesį vykusioje tarptautinėje „Sutuoktinių susitikimų“ konferencijoje Poznanėje. Šventės dalyviai džiugino vieni kitus spektakliais ir pasirodymais. Kupiškio, Panevėžio, Kauno, Trakų ir Vilniaus šeimų būreliai parengė atskirus pasirodymus. Šventės nuotaika buvo šeimyniška ir džiugi.

-dl-

Brolių karmelitų viešnage

Sausio 4 d. Šiauliuose vėl lankėsi broliai karmelitai iš Olandijos: kun. Johanas Hettinga ir kun. Tjeu Timmermanas. Nuo šiol karmelitai lankysis Lietuvoje kas du mėnesius, vasarą vėl bus rengiamos savaitę trukusios rekolekcijos.

Sausio 7–8 d. rekolekcijos buvo surengtos Kryžių kalno vienuolyne, kuriame įsikūrę broliai pranciškonai. Anot karmelitų, Kryžių kalnas – tai laisvės troškimo simbolis ir vilties ženklas. Čia vykusios rekolekcijos buvo tarsi trumpa fizinės bei dvasinės piligrimystės atkarpa. Bendravimas su atvykusiais sve-

Trijų Karalių iškilmė Vilniuje

Sausio 8 d. Vilniaus Gailestingumo šventovėje buvo iškilmingai švenčiama Viešpaties Apsireiškimo – Trijų Karalių iškilmė. Svečiai iš Kauno, Naujosios Sandoros bendruomenė, pakvietė susirinkusius tikinčiuosius padėkos maldai, prisimenant Viešpaties veikimą jų gyvenime. Jaunuoliai liudijo Dievo artumą, kurį jie patyrė įvairių išbandymų metu.

Iškilmingas šv. Mišias aukojęs kardinolas Audrys Juozas Bačkis per pamokslą akcentavo, kad Viešpaties Apsireiškimas yra tikėjimo šventė. Jis sakė:

„Gimęs Dievo Sūnus apreiškia Dievo Gailestingumą žmogui, apreiškia, kad Dievas yra meilė. Tikėjimo šviesa sujaukina žmogų iki širdies gelmių, kaip kalba pranašas Izaijas pirmajame skaitinyje: „Širdis tau iš džiaugsmo virpės ir ims plėstis“ (Iz 60, 5). Tai šviesa, kuri mus kviečia leistis į paslaptinę kelionę nugalint visas kliūtis, abejones. Toji šviesa pasirodo visoms tautoms, patraukia visus – ne tik žydus. Tikėjimas yra ta žvaigždė, kuri nurodo kelią, veda į labai konkretų žemės kampelį – Betliejų. Tai žvaigždė, kuri sukelia „begalinį džiaugsmą“ (plg. Mt 2, 10), nes ji išpildo giliausius žmogaus troškimus, atskleidžia tikrąjį mūsų pašaukimą – keliauti iki Dievo. Tikėjimas yra Dievo dovana. Jis neatleidžia mūsų nuo pareigos ieškoti, leistis į sunkią kelionę, kreiptis į žmones. Išminčiai klausinėja karalių, kunigus, Šv. Rašto žinovus ir gauna atsakymą: tai, kas parašyta Šv. Rašte. Tačiau tai suprasti ir priimti nelengva. Reikia turėti atvirą širdį, vidinę laisvę, kuri leidžia žmogui priimti Dievo Žodį. Nei Erodas, nei Rašto žinovai nepajėgūs tam. Ir mes, jei keliausime vien žemės keliais, niekad nenukeliausime į Dievo namus“. Homiliją kardinolas užbaigė kviesdamas dalytis ta šviesa, kurią randame.

-sls-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Sausio 4 d. įvyko eilinis Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Iš pradžių buvo pasveikintas kunigas Aldas Čeponis, sausio 2 d. šventės savo 60-metį. Po to Darius Chmieliauskas, naujasis „Artumos“ žurnalo redaktorius, pristatė savo redaguojamą katalikišką šeimai skirtą atnaujintą žurnalą. Redaktorius kvietė kunigus ne tik patiems šį mėnraštį užsisakyti ir dalyti parapijose, bet ir raginti pasauliečius jį prenumeruoti ar pirkti.

Pagrindinė susirinkimo dalis buvo skirta Susitaikymo sakramento temai. Prelegentu buvo pakviestas Kauno arkivyskupo augziliaras vysk. Jonas Ivanauskas.

Savo paskaitą vyskupas pradėjo primindamas, kad atleidimo misija – svarbi kunigo misijos dalis, tai darbas, pavestas kunigams paties Kristaus. Tai taip pat yra ir Bažnyčios misija. Todėl išpažintis negali būti suprantama kaip asmeninis darbas, kur kunigas gali dėstyti savo asmeninę teologinę nuomonę arba išreikšti savo privačią moralinę poziciją. Šiuo sakramentu perteikiamas Bažnyčios mokymas ir jos atliekamas darbas. Todėl tai darytina vienybėje su Kristumi ir visa Bažnyčia. Kiekvienam kunigui ypač privalu nuolat domėtis Bažnyčios mokymu apie atgailą ir susitaikymą, studijuojant įvairius Bažnyčios dokumentus: Vatikano II Susirinkimo nutarimus, enciklikas, Magisteriumo dokumentus, tiek tiesiogiai skirtus šiam sakramentui, tokius kaip antai *Reconciliatio et penitentia* bei *Dives in Misericordia*, tiek tuos, kuriuose nagrinėjamos artimai su šiuo sakramentu susijusios temos, pavyzdžiui, *Veritatis splendor* ir *Evangelium vitae*, taip pat Katalikų Bažnyčios katekizmą bei kitus dokumentus ar instrukcijas Susi-

taikymo sakramento klausimu. Nesidomint Bažnyčios mintimi bei mokymu sunku tikėtis, kad kunigo vykdoma Atgailos tarnystė atitiks Bažnyčios numatytąją.

Prelegentas akcentavo keletą svarbių su Susitaikymo sakramentu susijusių temų, kaip antai, Susitaikymo sakramento sielovada, nuodėmklausio laikysena ir elgsena išpažinties metu, skirtingas tikinčiųjų požiūris į išpažintį, išpažinties paslapties prievolė, išpažinties santykis su psichologine pagalba penitentui bei su dvasiniu vadovavimu. Vyskupas tvirtino, jog nuo kunigų priklauso, ar tikintieji mielai eis šio sakramento. Tam, kad Susitaikymo sakramentas išlaikytų deramą vietą Bažnyčios gyvenime, daug dėmesio pirmiausia reikia skirti sielovadai, aiškinti žmonėms jo reikšmę, padėti jiems giliau pažinti nuodėmės ir Dievo atleidimo supratimą. Būtina skirti laiko išpažinties klausymui, kad tikintieji galėtų rasti kunigą klausykoje, ypač prieš šv. Mišias. Po paskaitos vyskupas J. Ivanauskas atsakė į gausius kunigų klausimus.

-kvž-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Gruodžio 23 d. Telšių vyskupijos kunigai rinkosi į kasmėnesinį kunigų ugdymo susirinkimą. Dvasininkus, susirinkusius į Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos didžiąją aula, pasveikino Telšių vyskupas J. Boruta SJ, susirinkimą pradėjęs malda. Po to ganytojas kunigams išsamiai pristatė dabartinio popiežiaus Benedikto XVI (tuo metu kardinolo Josepho Ratzingerio) 2002 m. rašytą straipsnį *Eucharistija – communio – solidarumas: Kristaus buvimas ir veikimas Sakramente*. Ganytojas kalbėjo apie pagrindines straipsnyje aptartas sąvokas: Eucharistiją, solidarumą, *communio*. Šiuos terminus, pasak vyskupo, ypač svarbu gerai suprasti ir giliai išimastyti į jų prasmę bei reikšmę Bažnyčios gyvenime. Jis kvietė kunigus vykdant pastoraciją nuolat aiškinti savo tikintiesiems, kad tikroji bendruomenė yra ta, kurią vienija pats Jėzus Kristus, pasilikdamas Eucharistijos sakramente.

Po konferencijos visi rinkosi į Telšių katedrą, kur vadovaujant Telšių ganytojui J. Borutai SJ, dalyvaujant Telšių vyskupui emeritui J. E. Antanui Vaičiui ir visiems vyskupijos kunigams, buvo aukojamos šv. Mišios. Jų metu savo 50 metų kunigystės jubiliejus minėjo du iškilūs Telšių vyskupijos dvasininkai: prel. Juozapas Pranciškus Gedgaudas ir mons. doc. teol. dr. Steponas Vytautas Brazdeikis. Šv. Mišių metu šie savo jubiliejų švenčiantys dvasininkai vyskupo apvainikuoti laurų vainikais, jiems įteiktos lazdos – atramos Dieve ženklas. Šv. Mišių metu giedojo Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos choras, o į gausiai susirinkusius tikinčiuosius, jubiliatų bei visus vyskupijos kunigus kreipėsi Telšių vyskupo generalvikaras prel. bažn. t. dr. Juozas Šiurys. Per pamokslą jis sakė: „Kunigo pašaukimas kelia didžiulius, beveik neįvykdomus reikalavimus. Ir net jei mes būtume ir viską padarę, vis tiek esame tik nenaudingi tarnai, nes iš tikrųjų viską yra padaręs Viešpats“. Kalbėdamas apie kunigiškosios tarnystės grožį, prasmingumą, atsakomybę, sunkumus ir kartu žavesį pamokslininkas akcentavo, kad kunigo atrama kunigiškojoje tarnystėje yra būtent tikinčiųjų maldos, bendruomeniškumas. Baigdamas pamokslą prelatas ne tik garbingiesiems jubiliatams, bet ir visiems šventės dalyviams palinkėjo, kad šių garbingų jubiliatų šventė visiems būtų paguodos, padrąsinimo, pastiprinimo diena.

Pasibaigus iškilmingoms šv. Mišioms jubiliatų sveikino Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Telšių vyskupas emeritas Antanas Vaičius, vyskupijos kunigai, seminaristai, tikintieji, katalikiškųjų Telšių organizacijų atsto-

čiais prasidėjo netikėtu Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio apsilankymu.

Rekolekcijų programa Šiaulių vyskupijos karmelitų dvasingumo tarnybos dėka buvo suderinta su pranciškonų regula. Rekolekcijų dalyviai ir svečiai dalyvavo šv. Mišių aukoje, kartu skaitė Valandų liturgiją, kalbėjo rožinį.

Karmelitų programa truko dvi dienas. Pirmąją dieną tėvas Johanas Hettinga pasakojo apie savo kasmetinius piligriminius žygius, dalijosi įgyta patirtimi. Ši patirtis leidžia kalbėti apie žmogaus gyvenimą – nuolatinę kelionę, kurią kiekvienas turi nukeliauti pats. Pagrindinis tiek gyvenimo, tiek piligriminės kelionės bruožas, anot tėvo Johano, yra tas, kad keliauninkas žino, iš kur išeina, bet nežino, kur nueis, žino, kada pradėjo, bet nežino, kada baigs.

Antrąją dieną tėvas Tjeu Timmermanas kalbėjo apie kasdienę dvasinę piligrimystę. Pasak jo, kiekvieną dieną tarsi vyksta du procesai: atrandame Dievą savyje bei savo kasdienybėje ir apmąstome tai. Tam, pasak svečio, būtina atsigręžti į save.

Labiau įsigilinti į dvi piligrimystės reikšmes padėjo šeima iš Radviliškio, pasidalijusi savo nelengo gyvenimo kelio istorija, bei antros dienos popietę surengtas krikščioniškosios muzikos koncertas, kuriame grojo grupė „Kelionė“, vadovaujama Gintaro Razgaus.

-irat-

Sakralinis vakaras Radviliškyje

Gruodžio 22 d. Radviliškio kultūros rūmuose buvo surengtas sakralinis vakaras. Jį pradėjęs Radviliškio parapijos klebonas dekanas kun. Gintaras Antanas Jonikas kalbėjo apie žmogaus džiaugsmą, randamą būties pilnatvėje. „Džiaugtis galime visuomet“, – sakė klebonas pridurdamas, kad šiandien tam yra ypatinga proga, nes pasirodė Radviliškio parapijos jaunimo choro kompaktinė giesmių plokštelė; jos pasiklausius galima įsitikinti, kaip linksmai Viešpatį šlovina jaunimas. „Per giesmę atradome tikėjimą, meilę, viltį ir pasitikėjimą“, – sakė beveik prieš trejus metus susibūrusio choro vadovė Aurelija Šakėnienė.

Kompaktinės plokštelės „Paliesk mano sielą“ pristatymas prasidėjo filmuota vaizdo medžiaga. Akies krašteliu galima buvo pažvelgti į choro repetici-

jas, išvykas, koncertus, giedojimą per šv. Mišias bei bažnytines šventes. Į salę išėjęs gausus choristų būrys atliko ir kelias į naująją kompaktinę plokštelę įrašytas giesmes.

Pasvalio krašto muziejaus teatras, jau kelerius metus bendraujantis su Radviliškio parapijos jaunimo chorą (režisierius – Gintaras Kutkauskas), parodė poezijos spektaklį „Saulėgražos rasa“. Poezijos autorė – Pasvalio krašto poetė, mokytoja Aldona Kerpauskienė. Po spektaklio Šiaulių katedros klebonas, Šiaulių vyskupijos kancleris kun. Remigijus Čekavičius, perdavęs Šiaulių vyskupo sveikinimus, pasidžiaugė gražiu vakaru, jaunimo chorą, kuriam palinkėjo tęsti savo kūrybą ir veiklą parapijoje. Choristus, jų vadovę taip pat sveikino renginio globėjas ir rėmėjas Radviliškio rajono meras Antanas Čepononis. Šį pristatymo vakarą meras pavadino gražiu, prasmingu įvykiu metų sandūroje. Prie sveikinimo žodžių prisidėjo ir Pasvalio krašto muziejaus teatro režisierius Gintaras Kutkauskas bei muziejaus direktorė Vita Povilionienė. Šeduvos seniūnas linkėjo, kad ši šventė būtų ne pradėto kūrybinio kelio pabaiga, o tęsinys.

-rat-

Nauja kompaktinė plokštelė

Gruodžio 23 d. Šiaulių katedroje Šiaulių vyskupijos katalikų evangelizacijos centras Kalėdų proga po vakaro šv. Mišių surengė naujos kompaktinės plokštelės „Tik-ėjimas“ pristatymo vakarą. Vakaro vedėja Orinta Jazdauskaitė pristatė gana gausų atlikėjų būrį. Tai Šiaulių vyskupijos jungtinis jaunimo choras, grupė „Kelionė“, Elena Šerienė (Elis) bei Šiaulių tėvo Benedikto Andruškos pradinės mokyklos mokiniai.

Šiaulių vyskupijos jungtinis jaunimo choras ir instrumentinė grupė susibūrė 2005 m. vasarą, norėdami tradiciniams Kryžių kalno atleidams suteikti naujumo ir gyvumo. Nemažą repertuaro dalį sudarė šiauliečių kurtos giesmės. Renginyje dalyvavę muzikos ir žodžių kūrėjai – Vilma Klumbytė, Gintaras Razgus, Tatjana Tišina – pasidalijo savo mintimis, idėjomis, ateities planais. Gintaras Razgus, krikščioniškosios grupės „Kelionė“ vadovas, sakė, jog, ką tik pasirodžius antrajai kompaktinei plokštelei, jis galvojęs apie trečiąją. Kūrybinė grupė įsitikinusi, kad Dievą ir jo teikiamą gyvenimą galima šlovinti bei apdainuoti įvairia muzika. Tai atspindi gies-

vai. Po visų sveikinimų ir linkėjimų svečiai ir iškilmių dalyviai rinkosi į agapę, kur laužė kalėdaitį, pabendravo prie Kūčių stalo.

-ksab-

Tradicinė šeimų šventė Šiaulių vyskupijoje

Sausio 8 d., sekmadienį, daugelis šeimų rinkosi į tradicinę – šeštąją Šiaulių vyskupijos šeimų šventę. Ji, kaip ir kiekvienais metais, prasidėjo šv. Mišiomis, kurias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Per pamokslą ganytojas kalbėjo apie šeimas, kuriomis Dievas taip pasitiki, kad leidžia joms dalyvauti pasaulio kūrimo darbe. „Jums tenka ypatingas vaidmuo“, – sakė vyskupas kreipdamasis į šeimas. Kad išlaikytų savo šeimas tikėjime, meilėje ir tikroje laimėje, šeimų tėvams ganytojas linkėjo būti tvirtiems kaip šventasis Juozapas. Motinos buvo palygintos su saule, meilės žvilgsniu, darbais ir ištikimybe kurstančia savo šeimos židinį.

Po šv. Mišių Šiaulių vyskupas su šeimomis dalyvavo iškilmingoje eisenoje iš katedros į kino ir kultūros centrą „Saulė“, kur prasidėjo šventinė programa „Sutaikykite žmones su gyvybe“. Temos reikšmę atskleidė šventės sumanytojas ir puoselėtojas Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Vyskupo teigimu, kiekviena šeima turėtų džiaugtis kiekviena ateinančia gyvybe. „Galime nustebinti pasaulį meile ir ištikimybe“, – sakė jis.

Renginių vedė Hubertas ir Alma Dapka. Šeimų šventė išsiskyrė gausia ir įvairia menine programa. Šiaulių miesto administracijos pavaduotojas Justinas Sartauskas sakė, kad „menas, sportas, muzika, daina, šokis yra tai, kas vienią mus, kas mus įkvepia geresniems siekiams“. Šventės dalyviams pasirodė nemažas būrys įvairių kolektyvų. Tai Šventosios Cecilijos religinės sakralinės muzikos ansamblis (vadovė Rolanda Kalakauskienė), Šiaulių miesto jaunimo choras „Atžalynas“ (vadovė Marija Žibutienė), šokio ansamblis „Želmenėliai“ (vadovė Aldona Masėnienė), vaikų choras „Ro-ko-ko“ (vadovė Rasa Kauneckaitė), Šiaulių miesto kultūros centro tautinių šokių ansamblis „Katalinis“ (vadovė Vanda Verkulienė). Šiaulių dramos teatro aktorės vaidino ištrauką iš spektaklio „Plieninės Magnolijos“. Atskira programa buvo parengta mažiausiems šventės dalyviams. Su vaikais bendravo brolis Mykolas, atvykęs iš Tiberiados bendruomenės, taip pat tėvas Algis Gudaitis SJ.

Apie tai, kaip susitaikyti su gyvybe, kalbėjo svečias iš Vilniaus, teologijos licenciatas kun. Ričardas Doveika. Prasmingiausi žodžiai šeimoje, anot jo, yra „ačiū, kad esi“. Jais atskleidžiama šeimos esmė. Pranešimo metu buvo svarstomas klausimas, kodėl gyvybė yra gėris. Kun. R. Doveikos teigimu, žmogaus veide visada spindi Dievo šlovė, todėl nė vienas žmogus negali tapti našta. Pasiremdamas popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiais, svečias teigė, kad kiekvienas esame įpareigoti tarnauti gyvybei.

Apie gyvybės puoselėjimą, kiekvieno vaiko indėlį kalbėjo ir šeima iš Kauno, auginanti šešis vaikus. „Jaučiuosi laiminga, kad turiu juos visus“, – sakė apie patirtus sunkumus kalbėjusi šeimos motina. Seimo narė, Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkė Rima Baškienė sakė, jog visiems reikia dirbti kartu, kad krikščioniškosios vertybės sugrįžtų į šeimas, kad šeima taptų vertybe, kad pareiga ir atsakomybė būtų suprantamos pačia giliausia prasme.

-irat-

Kaišiadorių vyskupo ir kunigų viešnagė Vokietijoje

Gruodžio 14–19 d. Kaišiadorių vyskupas Juozas Matulaitis lankėsi Vokietijoje, Oldenburgo krašte. Kartu su vyskupu Vokietijoje viešėjo generalvikaras kun. A. Jurevičius, Caritas direktorius kun. R. Jurkevičius, Papatčių šv.

Juozapo laikinų globos namų direktorius ir šios parapijos klebonas kun. V. B. Sajeta, taip pat Pivašiūnų parapiinių senelių globos namų direktorius ir šios parapijos klebonas mons. V. Baublys.

Viešnageš tikslas – susipažinti su prevencinėmis programomis jaunimui ir suaugusiems. Didelį išpūdį padarė apsilankymas Alhorno klinikoje, kurioje nuo alkoholizmo bei kitų priklausomybių gydomi 14–25 metų jaunuoliai. Į priklausomybių liūną patekusiems asmenims labai padeda būrimasis į savitarpio pagalbos grupes, kuriose galima sustiprinti savo bei kitų grupės narių motyvaciją gyventi blaiviai. Edith Stein konsultacijų centre susitikta su įvairių savitarpio pagalbos grupių nariais, kadaise buvusiais įvairiausių priklausomybių pančiuose. Bendradarbiaujant su Friesoythe's parapijos bei dekanato *Caritas* nuspręsta parengti ir vykdyti bendrą projektą kuriant savitarpio pagalbos grupes Kaišiadorių vyskupijoje. Vizito metu aptartos projekto detalės ir pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp Oldenburgo krašto *Landes Caritasverband* ir Kaišiadorių vyskupijos *Caritas*.

Viešnageš metu buvo iškilmingai pasveikintas didis Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* rėmėjas ir geradaris monsinjoras Alfonsas Bokernas, gruodžio 18 d. Neuscharrelio bažnyčioje šventės auksinį kunigystės jubiliejų. Norėdamas padėti Kaišiadorių vyskupijos tikintiesiems, mons. A. Bokernas net 25 kartus buvo atvykęs į Lietuvą su labdara. Akcentuodamas jubilio nuopelnus, vysk. J. Matulaitis nuoširdžiausiai dėkojo mons. A. Bokernui ir visiems kitiems geradariams, melddamas jiems gausios Dievo palaimos.

-kaj-

Birštono sakraliniam muziejui – penkeri

Sausio 4 d. prieš penkerius metus šv. Kalėdų antrąją dieną atidarytas Birštono sakralinis muziejus pakvietė savo rėmėjus, globėjus bei ištikimus bičiulius į penkerių metų jubiliejų. Renginyje dalyvavo Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis, Kaišiadorių vyskupijos generalvikaras kun. teol. dr. A. Jurevičius, kun. teol. dr. L. Zaremba SJ, Kauno arkivyskupijos muziejaus direktorius kun. E. Vitulskis, Stakliškių dekanas ir Birštono klebonas mons. J. Dalinevičius, kun. R. Bičkauskas, Birštono savivaldybės vicemerai J. Aleksandravičius, administracijos direktorė N. Dirginčienė, Nyderlandų fondo Vidurio ir Rytų Europai patarėjų tarybos Lietuvoje atstovė T. Žižienė, daugumos įstaigų vadovai ir Birštono nevyriausybinų organizacijų atstovai.

Sakralinis muziejus buvo įkurtas senosios klebonijos pastate, kuriame yra gyvenę iškilūs Kaišiadorių vyskupijos dvasininkai. 1956 m. apsigyvenęs iš tremties grįžęs vyskupas Teofilus Matulionis (1873–1962) savo privačioje kopyčioje 1957 m. gruodžio 25 d. slapta iššventino į vyskupus kan. V. Sladkevičių. Šis reikšmingas Bažnyčia Lietuvoje įvykis tuometinės valdžios buvo ignoruojamas, o garbingi ganytojai patyrė daugelį metų tremties. Šioms iškilioms vyskupijos asmenybėms atminti yra įrengtos memorialinės ekspozicijos. Šalia ekspozicijų, muziejuje eksponuojama sakralinė tapyba, liturginės tekstilės pavyzdžiai, gražiausi Kaišiadorių vyskupijos liturginiai indai.

Šventės dalyviai pirmiausia apžiūrėjo nuolatinę ekspoziciją ir parodą „Gloria Deo 2005“, kurią pristatė parodos kuratorė. Svečiai sveikino muziejaus darbuotojus, dėkodami už sukurtą jaukumą, čia patiriamą šiltą priėmimą, linkėjo sėkmingai įgyvendinti tolesnius sumanymus. Vėliau renginys persikėlė į kultūros centrą, kur muziejininkė R. Zajančkauskienė pasakojo, kad per penkerius gyvavimo metus Birštono sakraliniame muziejuje apsilankė apie 40 tūkstančių lankytojų, viešėjo 763 ekskursijos, surengtos 66 parodos, įvyko 109 filmų peržiūros, skaityta 12 paskaitų,

mių stilių įvairovė: nuo klasikinio, country stiliaus iki bliuzo ir roko.

Kūrybinė grupė dėkojo visiems pagalbininkams ir rėmėjams, ypač Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui, palaikiusiam kompaktinės plokštelės išleidimo idėją. Vakare dalyvavęs ganytojas linkėjo kūrybinei grupei siekti gilumos. „Linkiu augti tikėjimu, Dievo meile ir Lietuvai bei visam pasauliui padovantoti daug gražių žodžių, sujungtų su nuostabia melodija“, – sakė Šiaulių vyskupas.

-irat-

Renginiai Žemaičių Kalvarijoje

Gruodžio 16–17 d. buvusiam Dominikonų vienuolyne (Telšių vyskupijos kunigų seminarijos rengiamojo kurso patalpose) Telšių vyskupijos katechetikos centro iniciatyva Telšių vyskupijos katechetams ir tikybos mokytojams buvo surengtos rekolekcijos. Iš įvairių vyskupijos dekanatų ir parapijų susirinkusiems tikybos mokytojams rekolekcijas vedė rengiamojo kurso vadovas kun. mgr. Jonas Ačas ir to paties kurso prefektas kun. mgr. Andriejus Sabaliauskas. Rekolekcijos buvo orientuotos į tylą, maldą ir, tyloje apmąstant Dievo žodį, asmeninį pokalbį su Dievu. Antrąją rekolekcijų dieną jų dalyviai dalyvavo šv. Mišiose, kurios aukotos Žemaičių Kalvarijos bazilikoje Švč. Mergelės Marijos garbei. Po šv. Mišių visi tikintieji bazilikos viduje ėjo Kryžiaus kelio kalnus ir giedodami Kalnų giesmes apmąstė Kristaus nueito kelio ir kančios prasmę.

Gruodžio 26 d. 50 metų kunigystės jubiliejų šventė iš čia kilęs mons. doc. teol. dr. Vytautas Steponas Brazdeikis, kartu minėjęs savo 75-erių metų amžiaus sukaktį. Jubilias savo jubiliejų proga Žemaičių Kalvarijos bazilikoje aukojo šv. Mišias. Kartu koncelebravo Telšių vyskupo generalvikaras prel. bažn. t. dr. Juozas Šiurys ir Žemaičių Kalvarijoje dirbantys kunigai. Šv. Mišių metu giedojo Žemaičių Kalvarijos bazilikos didysis sumos choras. Po iškilmingų šv. Mišių monsinjorą Telšių vyskupo vardu sveikino prel. bažn. t. dr. Juozas Šiurys, kiti šv. Mišiose dalyvavę kunigai, primindami, jog jubilias jau 30 metų dirba seminarijoje, ugdydamas jaunąją kunigų kartą. Jubiliatą sveikino ir į iškilmingas padėkos šv. Mišias gausiai susirinkę Žemaičių Kalvarijos parapijos tikintieji, artimieji bei giminės. -ksab-

Keliais žodžiais

Vištytis. Gruodžio 11 d. parapijos bažnyčioje 75-ojo gimtadienio proga buvo pagerbtas ilgametis šios bažnyčios zakristijonas Algirdas Meškaitis. Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila ir generalvikaras mons. Arūnas Poniškaitis po šv. Mišių jubiliatui įteikė popiežiaus Benedikto XVI apaštališkąjį palaiminimą. Algirdą Meškaitį sveikino ir už uolią tarnystę jam dėkojo vyskupas R. Norvila, parapijos klebonas Linas Dūkšta, bažnyčios choristai, Vištyčio seniūnas B. Polita.

● Gruodžio 24 d., Vištyčio parapijos klebono kun. Lino Dūkštos iniciatyva ir parėmus vietos verslininkams, stokojantys parapijiečiai buvo pakviesti Kūčių vakarienės. Vakarėjant grupė žmonių susėdo prie mokykloje padengto stalo. Kartu kalėdaitį laužė ir vakarieniavo klebonas bei Vištyčio seniūnas B. Polita. Klebono pakviesti žmonės po vakarienės dalyvavo Piemenėlių Mišiose. Kalėdų pirmąją dieną po šv. Mišių Kalėdų senis atnešė dovanų bažnyčioje buvusiems vaikams, o klebonas juos pakvietė į kleboniją šventinių pietų.

-bn-

Paežeriai (Vilkaviškio raj.). Gruodžio 15 d. Vilkaviškio krašto muziejuje surengta mokslinė konferencija apie Vilkaviškio krašto kryždirbystę. Renginio iniciatorė – muziejininkė Aušra Mickevičienė, įgyvendindama projektą, suregistravo ir nufotografavo apie 300 visose dvylikoje seniūnijų surastų kryžių ir parengė standus. Konferencijoje dalyvavo mokslo ir kultūros žmonės, kryždirbiai. Konferencijos metu įvairiais aspektais analizuotos kryžių Lietuvos regionuose statymo tradicijos. Tabariškių parapijos klebonas Jordanas Kazlauskas pateikė išsamios informacijos apie Kristaus kryžiaus sampratos kitimą per pirmąjį krikščionybės tūkstantmetį. Vilkaviškio katedros altaristas kanauninkas Jonas Baranauskas pasidalijo savo prisiminimais apie kryžių statymą 1933–1935 m. bei tėvo J. Bružiko misijas Suvalkijos krašte ir misijų intencija statytus kryžius.

-bn-

Vilkaviškis. Gruodžio 16 d. Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, užbaigdamas 2005 m. pradžioje pradėtą Vilkaviškio parapijos pasaulietinių įstaigų lankymą, susitiko su „Sodros“ vadovais ir kolektyvu. Po susitikimo tą pačią pavakarę parapijos namuose jo

vykdyta 14 edukacinių programų, nuveikta daug kitų darbų.

Penkerių metų jubiliejaus proga, padedant Nyderlandų fondams Vidurio ir Rytų Europai remti, Birštono savivaldybei ir Kaišiadorių vyskupijai, buvo išleistas Birštono sakralinio muziejaus vadovas, kurį šventės dalyviai gavo dovanų.

Vysk. J. Matulaitis, sveikindamas renginio organizatorius bei svečius, prisiminė iškilus ganytojus: vysk. T. Matulionį, kard. V. Sladkevičių, pavadindamas juos uolomis, nepasidavusiomis gyvenimo vėtroms. Ganytojas, linkėdamas muziejaus darbuotojams kūrybingų metų, sakė, kad Birštonas, įkūręs šį sakralinį muziejų, gaivina žmonių sielas taip, lygiai kaip kurorto paslaugos teikia sveikatos kūnui. Vyskupas įteikė padėkos raštus Birštono savivaldybės merui A. Zenkevičiui, Lietuvos dailės muziejaus direktoriui R. Budriui, muziejaus ekspozicijos autoriui, deponavusiam sakralinės dailės eksponatų, bei muziejaus darbuotojams. Svečių ir renginio organizatorių šventinę nuotaiką kėlė styginių ansamblio *Collegium* (vad. I. Klusaitė) atliekami kūriniai.

-RZ-

Renginiai Kardinolo V. Sladkevičiaus memorialiniame muziejuje

Dvasinės kultūros aktualumo tema skamba dažname muziejuje vykstančiame renginyje. Gruodžio 23 d. pokalbį apie tikėjimo šviesą, būties sakralumą vedė vyskupas emeritas Juozas Preikšas. Į popietę atvyko Kauno akademinių klinikų gydytojai, miesto pedagogai, Šv. Kazimiero ordino nariai. Diskusijoje dalyvavo A. Panemunės Švč. M. Marijos Vardo bažnyčios vikaras, Šv. Mato vidurinės mokyklos kapelionas kun. Rimantas Simonavičius, šios mokyklos direktorė Janina Zaparackienė, muzikė Joana Šimanskienė, Kęstutis Ignatavičius, kiti visuomenės atstovai. Kardinolo V. Sladkevičiaus memorialinio muziejaus svečiai džiaugėsi galimybe jaukioje, neformalioje aplinkoje pasidalyti mintimis subtilaus vidinio gyvenimo tema.

Sausio 4 d. kardinolo V. Sladkevičiaus memorialiniame muziejuje viešėjo Šilalės D. Poškos pagrindinės mokyklos pedagogų bendruomenė, kuriai pagal muziejaus edukacinę programą vestas seminaras. Mokytojai, arčiau susipažinę su kardinolo V. Sladkevičiaus gyvenimu, jo, kaip Bažnyčios hierarcho, nuostatomis ir laikysena įvairiais tautos istorijos laikotarpiams, dalyvavo muziejaus vedėjos I. Petraitienės organizuotoje diskusijoje, kuo aktualus kardinolo Vincento Sladkevičiaus ir kitų Bažnyčios, tautos šviesuolių dvasinis palikimas šiandien, kaip jis pritaikomas ugdant jaunąją kartą. Šilalės pedagogai buvo labai sudominti muziejuje vykstančiomis integraliomis tikybos ir krikščioniškosios etikos pamokomis ir ypač jų svarba mokiniams skiepijant grįžtamąjį pažinimo ryšį, ugdant juos artimo meilės dvasia. Šilalės D. Poškos mokyklos pedagogai, tarp kurių buvo matematikai, chemikai, biologai, istorikai, lituanistai, ypač domėjosi *LKB kronikos* ekspozicija. Jų pačių teigimu, tik šiame muziejuje jie giliau suprato *Kronikos* ir kitos pagrindinės spaudos istorinę reikšmę Bažnyčios ir Lietuvos gyvenime.

-nr-

Mirė mons. Jonas Juodelis (1921–2006)

Sausio 7 dieną, eidamas 85-uosius metus, po sunkios ligos mirė Jonas Juodelis, monsinjoras, teologijos mokslų daktaras, Panevėžio miesto garbės pilietis. Jonas Juodelis gimė 1921 m. gegužės 21 d. Anykščių rajone, Liūdiškių kaime. 1942 m., baigęs Panevėžio berniukų gimnaziją, įstojo į Kauno kunigų seminariją. 1947 m. birželio 29 d. vyskupo Kazimiero Pal-

taroko buvo išventintas į kunigus.

Dirbo vikaru Kupiškyje. 1948 m. apgynė filosofijos licenciatu disertaciją „Žako Mariteno integralinis humanizmas“. 1949 m. paskirtas vyskupijos kancleriu. Dirbdamas Panevėžyje daug nuveikė, kad būtų surinkti ir išsaugoti istoriniai duomenys apie Panevėžio vyskupijos bažnyčias. Šios išsaugotos medžiagos pagrindu 1998 m. pasaulį išvydo išsamus veikalas „Panevėžio vyskupija. Istoriniai duomenys. Pastoracinė veikla“.

Pokario metais kunigas J. Juodelis aktyviai dalyvavo pastoracinėje veikloje. Nepaisydamas sovietinės valdžios draudimų bei perspėjimų katechizavo vaikus. 1951 m. rudenį buvo suimtas, apkaltintas antitarybine propaganda, trukdymu jaunimą auklėti tarybine dvasia ir nuteistas 25 metams lagerio. Dirbo Angarsko statybose, lagerio felčeriu. 1955 m. lapkričio 25 d., pritaikius amnestiją, paleistas.

Grįžęs į Lietuvą beveik 13 metų darbavosi vikaru Šeduvoje, klebonavo Pandėlyje, o nuo 1970 m. rudens pradėjo dirbti Panevėžyje šventųjų apaštalių Petro ir Povilo parapijos klebonu. 1990 m. popiežius Jonas Paulius II kunigui J. Juodeliui suteikė monsinjoro titulą.

1991 m. tapo Panevėžio vyskupo K. Paltaroko katalikiškosios vidurinės mokyklos steigėju ir pirmuoju direktoriumi. Vadovavo katechetikos komisijai, rengiančiai tikybos mokytojus miestui ir apskrīčiai. Dėstė Kauno Vytauto Didžiojo universitete. 1992 m. išrinktas Lietuvos katalikų mokslų akademijos Panevėžio skyriaus pirmininku. 1995 m. Lietuvos mokslo taryba nostrifikavo laipsnį, suteiktą už filosofijos licenciatu disertaciją, ir J. Juodelį pripažino teologijos mokslų daktaru. Kunigas buvo aktyvus religijos filosofijos ir bažnytinio meno žurnalo „Logos“ kūrybinis bendradarbis ir patarėjas.

1997 m. jam buvo suteiktas nusipelnusio panevėžiečio mokslo srityje vardas, o 2001 m. miesto taryba J. Juodelį nominavo Panevėžio miesto garbės piliečiu. Kunigas mokėjo esperanto, prancūzų, vokiečių, anglų, italų, lotynų, hebrajų, lenkų, rusų, ispanų kalbas. Buvo aistringas knygų skaitytojas, sukaupęs didžiulę vertingų knygų asmeninę biblioteką. J. Juodelis aplinkinius žavėjo savo erudicija, inteligencija, stulbinančia ramybe, dvasingumu.

Laidotuvių pamaldos, į kurias susirinko daugybė tikinčiųjų, įvyko sausio 10 d. Panevėžio šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčioje. Šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas J. Kauneckas su vyskupais J. Tunaičiu, R. Krikščiu, J. Preikšu, dalyvaujant per 60 kunigų. Bažnyčioje vyskupas J. Preikšas pasakė išsamų žodį, apžvelgdamas monsinjoro nueitą kelią, jo kilnumą ir pasiaukojimą Bažnyčiai ir Tėvynei. Vysk. J. Kauneckas dėkojo už gydymą ir slaugymą medikams ir laidotuvių dalyviams, tarp kurių buvo miesto ir rajono valdžios žmonės, velionio mokiniai, draugai, politikai. Vyskupas, apibendrinamas mons. J. Juodelio apaštalavimą, vaizdžiai apibūdino sovietinio meto kontekstą, kuriame lietuviui kunigui reikėjo skleisti Kristaus mokslą. Šventoriuje prie kapo duobės atsisveikinimo žodį tarė Panevėžio miesto meras V. Matuzas, prisimindamas jo tolerantiškumą ir gyvenimą pagal Evangeliją.

-P-

laukė katalikiškųjų organizacijų – „Caritas“, Maltos, Moterų katalikių draugijos, dekanato Šeimos centro – atstovai. Su svečiu ir jį atlydėjusiu generalvikaru mons. A. Poniškaičiu bei dekanu V. Gustaičiu nuoširdžiai kalbėtasi prie arbatos. Minėtų organizacijų vadovai trumpai papasakojo apie savo veiklą parapijoje. Ganytojas, pasiūlydamas parapijiečių aktyvumą, paprašė malda palaikyti rengimąsi ketvirtajam vyskupijos Eucharistiniam kongresui, kurį birželio mėnesį numatyta organizuoti Vilkaviškyje.

● Gruodžio 17–18 d. advento rekolekcijas Vilkaviškio katedroje vedė vyskupo generalvikaras mons. A. Poniškaitis. Sekmadienį skautai į katedrą atnešė ir simbolinę Betliejaus ugnį. Šv. Kalėdų pirmąją dieną ankstyvasias šv. Mišias aukojo vyskupas R. Norvila ir generalvikaras mons. A. Poniškaitis. Bendruomenės vardu ganytoją pasveikino ir jam padėkojo Savivaldybės Švietimo skyriaus vedėjas A. Serneckas. Šv. Mišiose giedojo kamerinis Č. Sasnausko choras iš Marijampolės. Kaip ir per kiekvieną šventę, katedrą išpuošė muziejininė A. Mickevičienė, padedama mokytojos I. Maurienės.

-bn-

Prienai. Advento sekmadeniais Prienų Kristaus Apsireiškimo bažnyčioje prieš vakaro šv. Mišias vykdavo adventinės susikaupimo pamokos – „Garso ir žodžio sandora“. Tai jau antrus metus vykdomas bendras Prienų parapijos ir Prienų meno mokyklos projektas. Gruodžio 4 d. akordeonais, smuikais, gitaromis, kanklėmis ir birbynėmis grojo meno mokyklos mokiniai ir mokytojai, gruodžio 11 d. fleita ir lumzdeliu – KTU studentė Viktorija Lukoševičiūtė. Gruodžio 18 dieną baigiamojame adventinėje pamokoje smuiku griežė smuikininkė Ilona Klusaitė. Vakarų metu kun. Rytis Baltrušaitis skaitė H. Nagio, Just. Marcinkevičiaus, A. Jotvingio ir R. Mikutavičiaus kūrybą.

● Gruodžio 18, 23 ir 30 d. Prienų „Žiburio“ gimnazijos krikščioniškojo teatro studija pakvietė žiūrovus į naują premjerą „Vandens aš negeriu“. Tai dviejų dalių spektaklis pagal A. Škėmos dramą „Kalėdų vaizdelis“. Spektaklio režisierius – kunigas Rytis Baltrušaitis. Jame vaidina daug naujų aktorių, tarp jų ir teatro veteranai – Arūnas Kapočius, Živilė Ablaičinskaitė ir Kęstutis Plauška.

-krb-

ATĖJO METAS

3 eilinis sekmadienis (B)

Jon 3, 1–5.10; 1 Kor 7, 29–31; Mk 1, 14–20

Pernarava. Sausio 6–7 d. Nukryžiuotojo Jėzaus parapijos klebonijoje vyko Josvainių ir Pernaravos parapijų jaunimo savaitgalio stovykla „Trumpai.Lt“, kurioje dalyvavo 22 jaunuoliai. Stovyklos organizacinė komanda – kunigas Renaldas Šumbrasuskis, katechetė Genovaitė Pundinaitė, jaunimo ir vaikų choro vadovė Gintarė Brazinskienė, klierikas Marius Kumetys. Stovykloje stengtasi giliau pažinti save Dievo plane. Tai daryti stovyklautojams padėjo bendras gyvenimas, dvasiniai užsiėmimai, įvairūs žaidimai, bendruomeniniai šokiai. Sausio mėnesio pabaigoje planuojama savaitgalio stovyklėlę surengti ir parapijos vaikams.

-krš-

Panevėžys. Sausio 6–7 d. Panevėžio vyskupijos katechetikos centre surengtas pirmas naujos katalikų tikybos programos sklaidos praktinis kvalifikacinis seminaras. Seminarą, kurio tema „Žmogus krikščioniškoje antropologijoje“, vedė dr. Eglė Irena Laumenskaitė ir Panevėžio vyskupijos tikybos mokytojų darbo grupė, 2004–2005 mokslo metais dalyvavusi programos eksperimente.

-P-

Kaunas. Pasauliečių pranciškonų Kauno brolijos tradiciškai švenčiama Trijų Karalių šventė sausio 7 d. prasidėjo Eucharistijos šventimu. Šv. Mišias gausiam seserų ir brolių būriui aukėjo prel. doc. dr. V. S. Vaičiūnas OFS. Šį kartą šventėje dalyvavo ir brolijos narių vaikai bei anūkai. Eglės Čaplinskienės penki vaikai parodė šventę pagyvinančią programėlę, atvyko ir Kalėdų senis su dovanomis. Šventę užbaigė linksma agapė Šv. Jurgio konvente.

-oš-

Vilnius. Sausio 9–11 d. grupė Vilniaus šventojo Juozapo kunigų seminarijos klierikų, vadovaujamų seminaristo Mariaus Žitkausko, kartu su Naujosios Sendoros bendruomene iš Kauno seminarijos parengiamojo kurso auklėtiniais vedė tris dienas trunkantį Pilypo kursą. Šiuo kursu jau trečius metus iš eilės pradedamas žiemos semestras. Evangelizacinio pobūdžio Pilypo kursas remiasi kerigma – krikščioniškojo tikėjimo pamatu. Per mokymus, liudijimus, pantomimą, įvairialypę dinamiką ir maldą siekiama padėti dalyviui asmeniškai susitikti su Jėzumi ir apsispręsti konkrečioms žingsniams.

-sls-

Laiške žydams skaitome: „Daugel kartų ir įvairiais būdais praeityje Dievas yra kalbėjęs mūsų protėviams per pranašus, o dabar dienų pabaigoje jis prabilo į mus per Sūnų“ (*Žyd 1, 1–2*). Matome, kad dieviškasis išganymo planas turi tarsi dvi dalis. Pirmoji – parengimas: Dievas išsirenka vieną tautą ir ją rengia priimti savo Sūnų. Antroji – Sūnaus įsikūnijimas. Pasirodo paskutinis pranašas, kuris jau gali parodyti žmonėms Dievo Avinėlių, naikinantį nuodėmes. Įsidėmėkime Jono Krikštytojo žodžius apie Jėzų: „Jam skirta augti, o man mažėti“. Jonas, atlikęs savo uždavinį, pasitraukia, užleisdamas vietą tam, kuriam jis pats nesijaučia vertas atišti kurpių dirželio. Prasideda dieviškosios dramos antrasis veiksmas. Šiandien girdime jau ne pranašą, bet tą, kurį skelbė pranašai. Pasirodęs Jėzus skelbia: „Atėjo metas, prisiartino Dievo karalystė: ‘Atsiverskite ir tikėkite Evangelija!’“ Tokie yra Jėzaus pirmieji žodžiai, kuriais jis išreiškia savo Evangelijos esmę. Atsiverskite ir tikėkite! Pirmasis šios dienos skaitinys mums primena sirų sostinės Ninevės istoriją. Pats Dievas siunčia į šį miestą pranašą Joną: „Keliauk tuojau pat į Ninevę, tą didelį miestą ir pašauk jį į teisumą, nes jo nedorumas pasiekė manę“. Jona, eidamas apie miestą, šaukė: „Dar keturiasdešimt dienų, ir Ninevė bus sunaikinta! <...> Nineviečiai Dievu patikėjo, paskelbė pasninką ir apsilvilo maišais – nuo didžiausio iki mažiausio“. Šis pasakojimas apie nineviečių atgailą yra priekaištas išrinktajai Dievo tautai, kuri neklausė savo pranašų ir nerodė atsivertimo ženklų. Šiandien atsiversti kviečiantis Jėzaus žodis tebegalioja visiems visų laikų žmonėms. Ką reiškia žodis „atsiversti“? Prisiminkime, kokio žmogaus Dievas laukia ir koks yra žmogus. Pasak Šventojo Rašto, „Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveiklą“ (*Pr 1, 27*). „Po <...> pirmosios nuodėmės žemę užgriuvo tikra nuodėmių lavina: Kainas nužudė brolių Abelį, nuodėmė sukėlė visuotinį sugedimą; <...> net Kristui atpirkus žmoniją, krikščionys irgi įvairiausiai nusideda. Šventasis Raštas ir Bažnyčios Tradicija nuolat primena nuodėmės buvimą ir jos visuotinį išplitimą žmogaus istorijoje“ (*KBK 401*). Pasak šv. Pauliaus: „Nėra teisus, nėra nė vieno. Nėra išmanančio, nėra, kas Dievo ieškotų“ (*Rom 3, 10–18*). „Atsisakydamas pripažinti Dievą savo Pradžia, žmogus tuo pačiu griaua deramą tvarką, vedančią į galutinį tikslą, o drauge suardo savo paties ir santykių su kitais žmonėmis bei visa kūrinija darną“ (*KBK 401*). Pažvelkime į savo širdis. Ar nejaučiame savo širdyse polinkio į pikta?

Žmonės vis dar mano, kad nugalėti blogį užtenka švietimo, socialinių reformų, protingų įstatymų. Kiek daug laukta iš Renesanso, Šviečiamąjo amžiaus! Bet nei praeito, nei mūsų amžiaus švietimas neatnešė lauktų vaisių. Niekada nebuvo pralietas tiek kraujo, kaip mūsų XX amžiuje. Žudomi ne tik pavieniai žmonės, bet naikinamos ištisos tautos. Niekada nebuvo tiek girtaujama, svaiginamasi narkotikais, kaip mūsų labiausiai civilizuoatame pasaulyje. Niekada nebuvo tiek badaujančių, apleistų, nelaimingų žmonių, kaip mūsų dienomis. Supraskime, kad visada yra metas atsiversti ir tikėti Evangelija. Argi mūsų šaliai nereikia atsivertimo, grįžimo prie vertybių, kurios kadaise garsino mūsų kraštą? Kiekvienas tepažvelgia į save. Puikų atsivertimo pavyzdį randame Evangelijoje. Evangelistas Lukas pasakoja apie Jericho mieste gyvenantį muitininką – turtuolį Zachiejų. Jam nieko netrūko. Naudodamasis savo pelningu, ne visuomet sąžiningu verslu, jis buvo pralobęs. Vis dėlto savo turtingoje, patogioje ir malonioje buityje nesijautė laimingas. Kai išgirdo kalbas apie kažkokį naują žydų mokytoją Jėzų, jam parūpo su juo susitikti. Sužinojęs, kad šis Jėzus atvyko į Jerichą, Zachiejus ryžtasi jį pamatyti. Evangelija apie tai pasakoja: „Jis troško pamatyti Jėzų, koks jis esąs, bet negalėjo per minią, nes pats buvo žemo ūgio. Zachiejus

užbėgo priekin ir įlipo į šilkmedį, kad galėtų jį pamatyti, nes jis turėjo tenai praeiti". Zachiejus apskaičiavo teisingai – iš tiesų Jėzus artinasi prie figmedžio, kur tūno pasislėpęs muitininkas Zachiejus. Bet štai – netikėtumas! Jėzus sustoja prie Zachiejaus slėptuvės ir taria: „Zachiejau, lipk žemyn! Man reikia šiandien apsilankyti tavo namuose". Tai, kas vyko toliau, galima nusakyti vienu žodžiu – *atsivertimas*. Apie tokį atsivertimą kalba šio sekmadienio Evangelija: „Atsiverskite ir tikėkite Evangelija!". Paklauskime, kas sekė po to: Zachiejus „su džiaugsmu priėmė jį". Koks perversmas įvyko Zachiejaus širdyje, parodo tolesni jo žodžiai: „Štai, Viešpatie, pusę savo turto atiduodu vargšams ir, jei ką nors nuskriaudžiau, gražinsiu keturgubai" (plg. *Lk 19, 1–10*). Jėzus į tai atsakė: „Į šiuos namus šiandien atėjo išganymas <...>. Žmogaus Sūnus atėjo ieškoti ir gelbėti, kas buvo pražuvę".

Nuo laimingojo Zachiejaus atsivertimo jau praėjo 2000 metų. Mes nesutinkame Kristaus savo gatvėse, bet jis nuolat lanko mus per gerus žmones, per šventuosius sakramentus. Norint sutikti Jėzų mums nereikia kaip Zachiejui lipti į šilkmedį: taip nesunkiai galime jį surasti savo bažnyčiose, prie altoriaus, prie klausyklos, prie Dievo stalo. Jis randamas alkanuose, vargšuose, ligoniuose. Jėzus įvertino muitininko Zachiejaus pastangas ir, visus kitus palikęs, įžengė į Zachiejaus namus atnešdamas savo palaimą. Šiuo apsilankymu Jėzus visiems laikams parodo, kad Dievas žmogų aplanko tuomet, kai žmogus jo laukia, kai nori su juo susitikti, kai šį tą padaro, kad šis susitikimas įvyktų. Abejingam, užsiėmusiam tikrai savimi, negirdinčiam Dievo kvietimo Jėzus nesisiūlo. Reikia, kad žmogus atsiliptų į tylų Dievo pabeldimą. Dievas visada pasibeldžia pirmas. „Aš stoviu prie durų ir beldžiu: jei kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš užeisiu ir vakarieniausiu su juo" (*Apr 3, 20*). O, kad išgirstumėte šiandien, ką Viešpats byloja!

NETYROJI DVASIA

4 eilinis sekmadienis (B)

Įst 18, 15–20; 1 Kor 7, 32–35; Mk 21–28

Šio sekmadienio Evangelijos skaitinys aprašo įvykį, kuris mūsų laikų žmogui kelia abejonių. Vis dėlto mėginkime suprasti, ką sako šis skaitinys. Pagal to meto žydų papročius kiekvienas suaugęs vyras šabo dieną galėjo ateiti į sinagogą, paskaityti Biblijos ištrauką ir ją pakomentuoti. Šiandien aprašytas įvykis, kai Jėzui aiškinant Dievo žodį netyrosios dvasios apsėstas žmogus ėmė šaukti: „Ko tau iš mūsų reikia, Jėzau Nazarėnai?" Šis epizodas duoda progą prisiminti dvasių pasaulį. Dvasinių būtybių, vadinamų angelais, buvimas yra tikėjimo tiesa. Šventasis Raštas liudija, kad dalis angelų atsakė Dievui paklusti ir buvo Dievo atmesti. Pasak šventojo Petro, „Dievas nepagailėjo nusidėjusių angelų, bet nubloškė juos į tamsias pragaro bedugnes" (*2 Pt 2, 4*). Maištaujančios, Dievui neklusnios, dvasios vadinamos įvairiais vardais: velnias, šėtonas, demonas. Šv. Jonas velnią vadina melo tėvu (plg. *Jn 8, 44*). Šėtonas, sugundęs pirmuosius tėvus, turėjo visai žmonijai pražūtingą įtaką. Tačiau šėtono galybė nėra begalinė. Jis galingas, bet vis dėlto – kūrinys, ir nepajėgus sutrukdyti plisti Dievo karalystei. Nors jo veikla padaro labai daug dvasinės, o netiesiogiai ir fizinės žalos atskiram žmogui bei visuomenei, vis dėlto Dievo Apvaizda, galingai ir maloningai vadovaujanti pasaulio istorijai, leidžia jam veikti. Dievo leidimas velniui veikti yra didelis slėpinys, tačiau mes žinome, kad „viskas išeina į gera mylintiems Dievą" (plg. *KBK 395*).

Įsikūnijus Dievo Sūnui, šėtonas, be abejo, pajuto grėsmę savo viešpatavimui ir parodė ypatingą aktyvumą, kurį liudija Evangelija. Jis pirmiausia atakavo patį Kristų, kai jis dykumoje rengėsi savo misijai. Jėzaus viešojo gyvenimo metu piktoji dvasia įvairiais būdais provokavo Jėzų. Štai ir šios dienos pasakojime piktoji dvasia žmogaus lūpomis šaukia: „Ko tau iš mūsų reikia, Jėzau Nazarėnai? <...> Aš žinau, kas tu esi: Dievo šventasis!" Jėzus autoritetingai sudraudė jį: „Nutilk ir išeišk iš jo!" Tą patį vakarą Jėzus „pagydė daugelį sergančių įvairiomis ligomis, išvarė daug demonų" (*Mk 1, 34*). Negalima atmesti, kad anuo metu epilepsijos priepuoliai buvo laikomi velnio apsėdimais, bet taip pat neįmanoma visus Šventajame Rašte minimus atvejus aiškinti epilepsija. Jeigu mūsų dienomis nesigirdi apsėdimų, tai galima priskirti šėtono strategijai. Piktoji dvasia, besireiškianti aiškiais apsėdimais, taptų dvasinio pasaulio liudytoja. Velniui maloniau matyti žmones, netikinčius nei angelais, nei velniais. Reikia pripažinti pasaulyje siaučiantį blogį, kurio negalima paaiškinti vien žmogiškosios prigimties netobulumu. Pažvelkime į XX amžiaus istoriją. Prisiminkime 1941 metų birželio 14 dieną, kai prekiniuose vagonuose išvydome geriausias tautos vaikus. Už savaitės prasidėjęs karas tuomet pasirodė ne kaip nelaimė, bet kaip išvadavimas – savo namuose liko daug žmonių, kurie jau buvo trėmimo sąrašuose. Netrukus vėl matėme demonišką žydų tautos genocidą. Ar visa tai galima paaiškinti be piktosios dvasios veikimo?

Evangelijoje sakoma, kad sinagogoje buvo „netyrosios dvasios" apsėstas žmogus. Anot kai kurių aiškintojų, „netyroji dvasia" buvo pasiekusi didelių laimėjimų gundydama žmones nusidėti neskaistumu. Kristaus išvaryta ji išėjo iš nelaimingojo baisiai šaukdama. Tai reiškia, kad jai buvo skaudu palikti sau pavaldų žmogų. Šiandien „netyroji dvasia" gali jaustis patenkinta matydama, kad netyrumas yra apėmęs daugelį žmonių. Kokį pasitenki-

nimą turi jausti visos „netyrosios dvasios“, sulaukusios vadinamosios sekso revoliucijos! Kodėl irsta šeimos, kodėl mažėja naujagimių, kodėl išmetami gimę ir negimę kūdikiai? Tai sekso revoliucijos, kuri aukštyn kojom apvertė žmogiškas sąvokas, vaisiai. Žmogaus galia, skirta gausinti žmonių giminę, paverčiama šeimas griauančia pramoga. Jėzaus išvaryta netyroji dvasia šiandien gali būti patenkinta net jai palankiais įstatymais. Šiandien apsėdimų randasi kitokia forma. Ką reiškia, kai jaunas žmogus negali gyventi be narkotikų? Kas suskaičiuos visus apsėdimus, kai žmogus vadovauja ne protas, bet įpročiai, iš kurių jis nepajėgia išsivaduoti?

Mūsų amžiaus žmogaus vienas pagrindinių bruožų – besąlygiškas laisvės siekis. Nereikalauk, neįsakinėk, nedrausk, nekliudyk! Visų poelgių pagrindinis motyvas – „aš noriu!“ Piktajai, nešvariajai, suvedžiojančiai dvasiai nėra nieko lengvesnio, kaip vien savo norus tenkinančiam žmogui užmesti kilpą ant kaklo ir vesti jį bet kur. Tai šio amžiaus apsėdimai, kurie prasideda pirmąja cigarete, pirmu „pasimylėjimu“, pirmąja kvaišalų porcija ir baigiasi ligonine, kalėjimu ar savižudybe. Šia proga dera tarti žodį tėvams ir mokytojams. Šiuolaikinė pedagogika labai jautri vaikų teisėms, bet negalima pamiršti tėvų ir vyresniųjų teisių bei pareigų. Krikščioniškoji pedagogika negali atsisakyti ketvirtojo Dievo įsakymo. Vaikai privalo gerbti tėvą ir motiną. Bet ar apie tai galima kalbėti, kai vaikas šeimoje tampa tironu. Štai viename žurnale matytas humoristinis piešinukas: viduryje kambario išsižiojęs bliuana vaikas, o močiutė ir senelis neša žaislus, tėvas šliaužioja keturiomis vaidindamas arklį, mama skambina gitara, tikėdamasi nuraminti savo atžalą. Bet niekas neįstengia numaldyti verkiančio „tirono“. Stebint gyvenimą vis labiau aiškėja, kad auklėjimas be religijos, be autoritetų išsigimsta. Atsisakę Kristaus ir jo Bažnyčios grimztame į prietarus, sektas, moralinį palaidumą – patys griauame gyvenimo pagrindus. Šiandien tik Bažnyčia dar pajėgia pasakyti atvirą žodį. Ji skelbia Kristų, kuris turi galią išvaduoti nuo priklausomybės netyroms dvasioms.

JĖZAUS STEBUKLAI

5 eilinis sekmadienis (B)

Job 7, 1–4.6–7; 1 Kor 9, 16–19.22–23; Mk 1, 29–39

Šio sekmadienio Evangelija pasakoja apie gausius Jėzaus stebuklus. Norėdami šią Evangeliją geriau suprasti, prisiminkime jo pirmuosius viešojo gyvenimo žodžius: „Prisiartino Dievo karalystė: atsiverskite ir tikėkite Evangelija!“ (plg. *Mk 1, 15*). Kas liktų iš Jėzaus žodžių, jeigu jie būtų neparemti darbais? Ar jis turėtų tautoje pasisekimą, jeigu savo žodžių nepatvirtintų darbais? Šios dienos Evangelijoje matome Jėzaus stebuklus, atskleidžiančius jo dieviškąją galią. Aplankęs apaštalų Petro ir Andriejaus namus, jis išgydo Petro uošvę, kuri tuoj pat galėjo garbingam svečiui patarnauti. Toliau Evangelijoje pasakojama: „Atėjus vakarui <...> jis pagydė daugelį sergančių įvairiomis ligomis, išvarė daug demonų“. Šis paskutinis sakinytis modernių laikų žmogui kelia įtarimų, kad tie stebuklai surašyti tik siekiant pabrėžti Jėzaus dievystę. Norintys Evangelijas matyti „nugrynintas“, be stebuklų, teigia esą jos rašytos jau įtikėjusiu Kristaus dievystę autorių. Apaštalai, norėdami pabrėžti jo galią, jo gyvenimo istoriją apipynė stebuklais. Bet šitaip aiškinant stebuklus, iškyla klausimas, dėl ko įtikėjo patys apaštalai. Ne vienas, o visi vienuolika. Jo mokiniai Jėzų įtikėjo dar prieš jo prisikėlimą. Petrą išpažinti Jėzaus dievystę paskatino ne kas kita, kaip jo stebuklai. Kai Kristus apaštalų paklausė, ką jie apie jį mano, Petras visų vardu atsakė: „Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo sūnus!“ (*Mt 16, 16*). Nejaugi Petras tai būtų pasakęs, o kiti mokiniai tam pritarę, nematydami jo žodžiuose ir darbuose nieko dieviško? Šiandien girdimą pasakojimą apie stebuklingus Jėzaus pagydymus aprašė apaštalo Petro mokinys Morkus, kurį Petras pakrikštijo ir supažindino su Jėzaus gyvenimu. Ar būtų įmanomas toks galingas ir toks vieningas apaštalų liudijimas, jeigu jie nebūtų patys matę Jėzaus stebuklų? Šv. Rašto tyrėjas M. Mešleris apie Evangelijas sako: „Turbūt nėra kito tokio istorinio veikalo, kuris būtų atsiradęs taip plačiai ir viešai žinomu būdu, kurio buvimas, tikėtinumas ir viešas vartojimas būtų taip griežtai liudijamas tokių patikimų ir gerbiamų liudytojų kaip Evangelijos“.

Jėzaus stebuklus liudija ne tik evangelistai, bet ir pats Jėzus. Antai Mato evangelijoje jis priekaištauja neįtikėjusiems miestams: „Vargas tau, Chorazine! Vargas tau, Betsaida! Jeigu Sodomoje būtų įvykę tokių stebuklų, kokie padaryti pas jus, jie seniai būtų atsivertę ir atgailoję su ašutine bei pelenuose“ (*Mt 11, 21*). Visi Šv. Rašto tyrėjai sutaria, kad tai yra tikri, autentiški Kristaus žodžiai. Šiais žodžiais jis paliudija savo stebuklus. Paminėjęs Dievo nubaustus miestus Jėzus teigia, kad jie būtų atgailoję, jeigu būtų matę jo darbus. Tuo jis apkaltina savo laiko netikinčius tautiečius: jie kaltesni už anų nubaustų miestų gyventojus, kurie būtų atgailoję, matydami tokius stebuklus. Kai kuriuos savo stebuklus Jėzus padarė šabo dieną, t. y. šeštadienį, kai buvo draudžiamas bet koks darbas. Žydai neneigia stebuklų, bet kaltina, kad tai daroma šeštadienį. Morkaus evangelijoje skaitome: „Jėzus vėl atėjo į sinagogą, o ten buvo žmogus su padžiūvusia ranka. Fariziejai stebėjo, ar jis gydys šabo dieną, kad galėtų jį apkaltinti. Tuomet Jėzus tarė žmogui su padžiūvusia ranka: ‘Stok į vidurį!’ O juos paklausė: ‘Ar šabo dieną leistina gera daryti, ar bloga? Gelbėti gyvybę ar žudyti?’ Bet anie tylėjo. Tada, rūsčiai juos apžvelgęs ir nuliūdęs dėl jų širdies kietumo, tarė tam žmogui: ‘Ištiesk ranką!’“

Šis ištiesė, ir ranka atgijo. Išėję fariziejai tuojau ėmė tartis su erodininiais, kaip Jėzų pražudyti“ (Mk 3, 1–6). Pabandykime šį stebuklą iš Evangelijos išbraukti. Kas lieka? Visas pasakojimas praranda logiką, Jėzaus žodžiai apie šabą praranda prasmę. Tokių pasakojimų apie stebuklus, kurie siejasi su visa to meto aplinka, Jėzaus pokalbiais su paprastais žmonėmis bei fariziejais, Evangelijoje yra ganėtinai daug. Atmetus stebuklus, kaip tai nori padaryti evangelijų „grynintojai“, pati Evangelija visiškai praranda visą savo vertę.

Net priešiška nusiteikę Jėzaus atžvilgiu fariziejai, to nenorėdami, patvirtina Jėzaus stebuklus. Kai minios su nuostaba klausinėjo: „Ar nebus šitas Dovydo sūnus?!“, fariziejai tai girdėdami sakė: „Jis išvaro demonus ne kitaip, kaip tik demono Belzebubo galia“ (plg. Mt 12, 22). Kad ir piktžodžiaudami, jie vis dėlto pripažįsta jo galią piktosioms dvasioms. O Jėzus ramiai jiems paaiškina, iš kur jo galia: „Jeigu aš išvarau demonus Dievo Dvasios jėga, tai tikrai pas jus atėjo Dievo karalystė“ (Mt 12, 28). Ne kartą girdime žmones didžiujantis: aš netikiu! Kadaisė lankiau bažnyčią, dabar pakeičiau savo pažiūras... Kaip norėtusi tokiam šviesuoliui sušukti: netiesa! Ne pažiūras pakeitei, bet gyvenimą. Tu savo pažiūras pritaikėi savo nedoram gyvenimui. Atgailauk, taisykis – vėl sugrįš Dievas ir tikėjimas! Gyvenimas šią tiesą nuolat patvirtina: jeigu negyveni kaip reikalauja tikėjimas, būtinai pradėsi tikėti taip, kaip gyveni. Tik imk nepaisyti Dievo įsakymų, ir netrukus ateis diena, kai sakysi: „Dievo nėra, jis miręs“.

Šiandien dalis mūsų inteligentijos, dar neatsikračiusi sovietinio ateizmo, labai noriai kreipiasi į ekstrasensus, burtininkus, tvirtai tiki horoskopais bei astrologijos mokymais. Norėtusi jiems sušukti: „Broliai, jeigu netikite Dievo Sūnų, pavartykite evangelijas – tą brangų Dievo laišką žmonėms. Remkitės ne horoskopais, bet tuo, kuris yra mūsų „kelias, tiesa ir gyvenimas“ (Jn 14, 6).

Parengė V. S.

Popiežiaus metų apžvalga

(KAP) Gruodžio 22 d. popiežius Benediktas XVI Romos kurijos bendradarbiams apžvelgė iškiluosius 2005 m. Bažnyčios gyvenimo įvykius. Pasak popiežiaus, svarbiausia jam buvo pirmtako Jono Pauliaus II kančia ir mirtis. Apžvalgoje Benediktas XVI taip pat išskėlė Vatikano II Susirinkimo 40-mečio minėjimą ir Pasaulio jaunimo dienas Kelne.

Šventasis Tėvas sakė, kad balandžio mėnesį išrinktas popiežiumi jis pajuto išgąstį. Jis neįsivaizdavo, kad galėtų būti išrinktas, tačiau pasitikėdamas Dievu išreiškė sutikimą priimti popiežiaus tarnystę. Kalbėdamas apie savo pirmtaką Joną Paulių II jis sakė, kad joks kitas popiežius nepaliko tiek daug tekstų, niekas tiek daug nekeliavo po pasaulį, tiesiogiai bendraudamas su žmonėmis. Visiems lieka nepamirštama, kaip per paskutinį Verbų sekmadienį Jonas Paulius II su palmės šakele rankoje stovėjo prie lango ir, paženklintas skausmo, teikė palaiminimą. Pasak Benedikto XVI, jo pirmtakas Jonas Paulius II žodžiais ir darbais nuveikė labai daug, tačiau taip pat „svarbią paskaitą mums išdėstė iš savo kančios ir tylos katedros“. Jonas Paulius II taip pat mokė, kad yra barjeras, sustabdantis blogį: „Jėzaus mirtis ant kryžiaus galutinai sulaužė mirties galybę – tai ne vien teologinis mokymas, bet kančia subrandinto, išgyvento tikėjimo išraiška“. Pasak Benedikto XVI, pasaulio reakcija, pasklidus žiniai apie popiežiaus mirtį, buvo jaudinantis dėkingumo ženklas, atskleidęs, kad Jonas Paulius II neapykantos ir smurto kupiname pasaulyje parodė, kaip galima kitus mylėti ir už kitus kentėti.

Apžvelgdamas susitikimą su pasaulio jaunimu Kelne Šventasis Tėvas sakė, kad tylos akimirkos būnant tarp daugiau kaip milijono jaunuolių jam buvo „nepamirštamos“ ir „didžiulė dovana“. Pasak popiežiaus, Kelno susitikimas pakvietė jaunuosius piligrimus įžvelgti pasaulyje „Kūrėjo rankraštį“. Pasau-

lio jaunimo dienų devizas „Atvykome jo pagarbinti“ primena, kad garbinimu pradedama kiekviena pokyčių pasaulyje siekianti veikla. Popiežius taip pat atkreipė dėmesį į taikingą atmosferą, vyravusią Pasaulio jaunimo susitikime, kur pakako tvarkdarių, o policijos neprireikė: „Viešpats subūrė savo šeimą“.

Benediktas XVI taip pat ragino teisingai aiškinti ir įgyvendinti Vatikano II Susirinkimo dokumentus. Pasak Šventojo Tėvo, dėl skirtingų lūkesčių ir kai kurių interpretacijų Vatikano II Susirinkimo recepcija buvo nelengva ir sukėlė sumaištį. Teisingai aiškinami Vatikano II Susirinkimo dokumentai tampa „didele jėga nuolat reikalingam Bažnyčios atsinaujinimui“.

Pasak popiežiaus, Susirinkimo įgyvendinimo problemas nulėmė dvejopas jo aiškinimas. Vieniems Susirinkimas reiškė lūžį, nutraukusį tęstinumą tarp ikisusirinkiminės ir posusirinkiminės Bažnyčios. Kiti suvokė Susirinkimą reformos ir atsinaujinimo prasme. Pirmoji grupė daugiausia akcentavo „Susirinkimo dvasią“ ir reikalavo ryžtingai reformuoti „netobulus“ Vatikano II Susirinkimo teiginius bei tekstus. Kitokia samprata, pasak popiežiaus, buvo išlaikyti Bažnyčios mokymą gryną ir tobulą, tačiau drauge siekiant jį pagilinti atsiliepiant į laiko reikalavimus.

Apžvelgiant po Susirinkimo praėjusį keturiasdešimtmetį „pozityvūs dalykai Susirinkime pasirodė esą didesni ir gyvybingesni, negu 1968 m. skambėjusios agitacijos“, – sakė Benediktas XVI. Pasak jo, Vatikano II Susirinkime buvo nubrėžtos tikėjimo santykio su šiandienos mokslu, Bažnyčios santykio su šiuolaikine valstybe, taip pat apskritai tolerancijos problemos gairės, kuriomis de ra ir toliau vadovautis. Vatikano II Susirinkimas peržiūrėjo ir pataisė kai kuriuos istorinius sprendimus. Popiežius sakė: „Bažnyčia tiek prieš Susirinkimą, tiek po jo yra viena, šventa, visuotinė ir apaštalinė, keliaujanti laike. Jei kai tikėjosi, kad

Bažnyčiai suartėjus su šiandienos pasauliu išnyks visos įtampos ir išivyras gryna harmonija, – tas nepakankamai atsižvelgė į šio pasaulio prieštaras ir žmogiškosios prigimties trapumą”.

Šventojo Stepono dieną popiežius priminė persekiojamą Bažnyčią

(KAP) Gruodžio 26 d. minint pirmojo kankinio šventojo Stepono dieną per Viešpaties angelo maldą popiežius priminė persekiojamą Bažnyčią. Pasak jo, krikščionių tikėjimo išpažinimas įvairiose pasaulio vietose vis dar reikalauja „kankinių didvyriškumo”. Net ten, kur nėra krikščionių persekiojimo, už gyvenimą pagal Evangeliją reikia sumokėti didelę kainą.

Popiežius pabrėžė, kad jau Betliejaus prakartėlėje pasirodė kryžiaus šešėlis. Kryžių nurodė vargas Betliejaus kūtelėje, Simeono pranašystė apie Mesiją – prieštaravimo ženklą, Erodo išsakytas kūdikių išžudymas ir Šventosios Šeimos pabėgimas į Egiptą. Nenuostabu, kad šis Betliejaus vaikas užaugęs ragino savo sekėjus su visišku pasitikėjimu sekti jį kryžiaus kelyje.

Benediktas XVI paminėjo cunamio aukas ir ragino saugoti žmogaus gyvybę

(KAP) Gruodžio 28 d. bendrosios audiencijos metu popiežius paminėjo prieš metus Pietryčių Aziją nusiaubusio cunamio aukas. Nekaltųjų vaikelių šventės proga jis taip pat ragino ginti negimusiuoju gyvybę. Benediktas XVI kvietė melstis ir konkrečiai reikšti veiksmingą solidarumą su cunamio, taip pat visų kitų gamtos katastrofų aukomis.

Popiežius ragino saugoti žmogaus gyvybę nuo prasidėjimo. Pasak jo, „Dievas lydi kiekvieną žmogų nuo pat motinos iščių” ir mato visą žmogaus ateitį. Nurodydamas 139 psalmę popiežius sakė, kad Dievas turi kiekvienam gyvenimui planą. Pasak Šventojo Tėvo, žmogaus užduotis yra mylėti Dievą ir

artimą ir neapleisti įmanomo padaryti gėrio.

Bendrojoje audienčioje dalyvavo apie 50 tūkst. tikinčiųjų. Dėl didelio dalyvių skaičiaus, nepaisant rūškano oro, audienčia vyko Šv. Petro aikštėje. Benediktas XVI važiuodamas papamobiliu pro susirinkusius maldininkus nuo šalčio galvą dengė neliturgine popiežių kepure su apvadu – „camauro”.

Popiežius akcentuoja būtinybę solidarizuotis su vargšais

(KAP) Popiežius Benediktas XVI išreiškė savo artumą vargstantiems žmonėms. Jis ypač minėjo vargšus bei egoistinių interesų aukas. „Įsijausdami į jų kančias, patikime juos visus Dievui, galinčiam viską pakreipti į gera”, – sakė jis per šv. Mišias Naujųjų metų išvakarėse Šv. Petro katedroje.

Popiežius pabrėžtinai padėko už pastarųjų mėnesių ekumenines pastangas. Siekdami „pagilinti tiesos dialogą visus pakrikštytuosius vienijančioje meilėje”, Romoje, jo žodžiais, apsilankė daug kitų Bažnyčių bei bažnytinių bendrijų atstovų. Sykiu savo „nuoširdžią ir brolišką pagarbą” Katalikų Bažnyčiai išreiškė nemažai nekrikščioniškųjų religijų sekėjų. Tokie kontaktai, taip pat pokalbiai apie esmines vertybes su geros valios žmonėmis vyksta „visos žmonijos labui”.

Baigdamas popiežius palietė šeimos temą, kuri 2005 metais buvo Romos vyskupijos pastoracinės programos šerdis. Benediktas XVI atkreipė dėmesį į savo paties kalbą vyskupijos susitikime birželio mėnesį, kur pabrėžė santuoka grįstos šeimos reikšmę Bažnyčiai ir visuomenei. Popiežius sakė tikįs, kad Bažnyčios pastangos padės „autentiškai atnaujinti krikščionišką šeimą”.

Popiežius ragina ryžtingiau siekti taikos

(KAP) Sausio 1-ąją, bažnytinę Pasaulinę taikos dieną, popiežius Benedik-

tas XVI paragino ryžtingiau siekti taikos. Jis nedviprasmiškai akino Jungtinių Tautų Organizaciją naujai suvokti savo atsakomybę už teisingumą ir taiką. Per pamokslą Šv. Petro katedroje „ryžtingai ir pasitikint Dievu bei žmonėmis” siekti taikos popiežius taip pat ragino pavienius asmenis, tautas, tarptautines organizacijas ir politikus. Sykiu jis akcentavo pamatinę dialogo, atleidimo ir susitaikymo reikšmę taikai.

Kaip „naujas ir pavojingiausias grėsmes taikai” Benediktas XVI įvardijo „terorizmą, nihilizmą ir fanatiškąjį fundamentalizmą”. Šių reiškinių, taip pat pasaulyje nesiliaujančio neteisingumo bei prievartos akivaizdoje bendros pastangos siekti taikos šiandien būtinos kaip niekada. Pirmiausia krikščionims tai yra nuolatinė bei įpareigojanti užduotis. Visos krikščionių bendruomenės turi tapti „meilėje atnaujintos žmonijos raugu”.

Sukurti „žmoniškesnį pasaulį” gali, anot popiežiaus, pavykti tik tada, kai „visi atsigręš į tikrąją taiką atsinaujindami vidumi”. Primindamas Vatikano II Susirinkimą, jis sakė, jog padėtis prieš keturiasdešimt metų, kai buvo priimta Susirinkimo konstitucija apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje *Gaudium et spes*, ne kažin kiek skiriasi nuo šiandienės.

Per sausio 1 d. Viešpaties angelo maldą Benediktas XVI sakė, jog „vienintelis kelias į tikrąją taiką” yra dialogas, atleidimas ir solidarumas. Jis ragino visus „geros valios žmones” branginti tiesą kaip „autentiškos taikos pagrindą”. Kas leidžiasi „apšviečiamas tiesos spindesio”, tas tampa „drąsiu taikos kūrėju”. Po Viešpaties angelo maldos, į kurią Šv. Petro aikštėje, nepaisant žvarbaus oro, susirinko kelios dešimtys tūkstančių žmonių. Pasaulinės taikos dienos proga kelias minutes buvo perduodami taikos varpo garsai iš Rovereto Šiaurės Italijoje. Iš Pirmojo pasaulinio karo ginclų nulietas ir *Maria Dolens* vardu pavadintas varpas skirtas kritusiesiems visuose karuose.

Popiežius visiems krikščionims: „Plačiai atverkite savo širdis Dievui“

(KAP) Popiežius Benediktas XVI visai Bažnyčiai linki nuotaikos, ženklusios praėjusių metų rugpjūčio mėnesį Kelne vykusią Pasaulio jaunimo dieną. Per Viešpaties angelo maldą Viešpaties Apsireiškimo išskilmės dieną Šv. Petro aikštėje popiežius sakė, jog ši susitikimą trijų karalių šūkiu: „Atvykome jo pagarbinti“ jis išgyvenęs kaip „tikrą Viešpaties Apsireiškimo šventę“. „Linkiu, kad ir visa Bažnyčia alsuotų ta pačia dvasia, kokia buvo Kelne, ir jaustų tokį pat autentišką užsidegimą misionieriauti“, – sakė jis. Kaip ir išminčiai kelyje į Betliejų, taip ir daugiau kaip milijonas jaunuolių į tą susitikimą buvo „vedami žvaigždės šviesos“. Savo tuometinę žinią jaunuoliams popiežius dabar noris adresuoti visiems katalikams: „Plačiai atverkite savo širdis Dievui. Leiskitės būti nustebinti Kristaus!“

Popiežius krikštijo vaikus Siksto koplyčioje

(KAP) Pirmąkart per savo kaip popiežiaus tarnybą Benediktas XVI pakrikštijo keletą vaikų. Per šv. Mišias Viešpaties krikšto šventės proga popiežius Siksto koplyčioje Bažnyčios nariais padarė penkis berniukus ir penkias mergaites, pakrikštydamas juos. Atmenant dabartinio popiežiaus pirmtaką vienas vaikas gavo Karolio vardą. Jonas Paulius II per savo tarnybos laikotarpį pakrikštijo 1370 vaikų ir suaugusiųjų. Krikšto ceremoniją Viešpaties krikšto dieną, iš pradžių vykdavusią Šv. Petro aikštėje arba popiežiaus privačioje koplyčioje, Benedikto XVI pirmtakas 1994 m. perkėlė į Siksto koplyčią. Nuo 2004 m. dėl sveikatos jam tokio šventimo buvo tekę atsisakyti.

Per pamokslą Siksto koplyčioje Benediktas XVI apibūdino krikštą kaip „ne vyraujančią mirties kultūrai“. Ši „antikultūra“ reiškiasi bėgimu nuo tikrovės, klaidingu laimės ieškojimu bei neteisingumu, taip pat „seksualumu kaip grynu malonumu be atsakomybės“. Krikštas taip pat reiškia pramogų kultūros, kurioje malonumą teikia mirtis, žiaurumas ir prievarta, išsižadėjimą. Tuo tarpu „gyvybės kultūra“, pasak popiežiaus, remiasi dešimčia Dievo įsakymų. Jie yra ne „draudimų paketas“, bet „taip prasme suteikiančiam vienatiniam Dievui, taip šeimai, gyvybei, atsakingai meilei, solidarumui, socialinei atsakomybei, teisingumui ir tiesai“. Krikštas reiškia „gyvenimo dovaną ir iššūkį gyvenimą gyventi“.

Popiežius nurodė krikščioniškosios socialinės politikos prioritetus

(KAP) Per susitikimą su Romos miesto ir Lacijaus regiono politiniais vadovais sausio 12 d. popiežius Benediktas XVI nurodė jiems keturis prioritetus: paramą šeimai, negimusios gyvybės apsaugą, rūpinimąsi pagyvenusiais bendrapiliečiais ir piliečių sveikata. Popiežius ypač pabrėžė šeimos reikšmę „asmens laimei ir visuomenės ateičiai“. Jaunas šeimas būtina remti finansuojant gyvenamuosius būstus, vaikų lopšelius bei darželius. Sykiu „rimta klaida“ yra „aptemdyti“ šeimos vertę bei paskirtį įstatymiškai pripažįstant kitas bendro gyvenimo formas. Santuoka ir šeima nėra „atsitiktiniai sociologiniai dariniai“, bet remiasi „pamatine žmogaus būties tiesa“. Popiežius taip pat reikalavo konkrečiai padėti nėščiosioms sunkiose situacijose bei atmetė abortinių preparatų naudojimą.

Dėl greitai senstančios visuomenės vis svarbesnė, pasak Benedikto, yra parama pagyvenusiems žmonėms. Nepaisant visų siekių riboti išlaidas, ligotų asmenų gerovė turi likti „aukščiausiu principu“. Popiežius atkreipė dėmesį į daugybę šeimų, kuriose yra senų ir paliegusių žmonių. Jis dėkojo už viešųjų įstaigų ir bažnytinių institucijų bendradarbiavimą siekiant palengvinti „seną ir naują skurdą“, kamuojantį daugybę žmonių, tarp jų ir imigrantus.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2006, „Bažnyčios žinios“